



**T.C.  
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**ERİŞKİN BAĞLANMA BİÇİMİ VE ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMASI İLE  
PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

**Rabia DONAT**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Emel SARI GÖKTEN**

**İstanbul, 2018**

**T.C.  
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**ERİŞKİN BAĞLANMA BİÇİMİ VE ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMASI İLE  
PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

**Rabia DONAT**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Emel SARI GÖKTEN**

**İstanbul, 2018**



T.C.  
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 164102060
Öğrenci Adı Soyadı	: Rabia DONAT
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Emel SARI GÖKTEN
Tezin Başlığı	: ERİŞKİN BAĞLANMA BİÇİMİ VE ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMASI İLE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 20.07.2018	Saati	: 10:00
Öğrenci Savunmaya	: <input checked="" type="checkbox"/> GELDI		
<p>Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,</p> <p style="text-align: center;"><input checked="" type="radio"/> OY BİRLİĞİ      <input type="radio"/> OY ÇOKLUĞU</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez <b>KABUL</b> edilmiştir.</p> <p><input type="checkbox"/> Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin <b>DÜZELTİLMESİ</b> için ..... ay <b>EK SÜRE</b> verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay)</p> <p><input type="checkbox"/> Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin <b>REDDİLMESİ</b> kararı alınmıştır.</p>			
Savunmada Tezin Başlığı	: <input checked="" type="radio"/> Değişmedi. <input type="radio"/> Değişti.		
Tezin Yeni Başlığı	:		
Öğrenci Savunmaya	: <input type="checkbox"/> GELMEDI		
<p>Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,</p> <p style="text-align: center;"><input type="radio"/> OY BİRLİĞİ ile <b>REDDİLMİŞTİR.</b></p>			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Yrd. Doç. Dr. Emel SARI GÖKTEN	
Üye	Doç. Dr. Cemal Onur NÖYAN	
Üye	Dr. Öğretim Üyesi Özgül GÖK	

## Yemin Metni

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Erişkin Bağlanma Biçimi ve Çocukluk Çağı Travması İle Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Rabia DONAT

19.07.2018

## ÖNSÖZ

Bu çalışmada Üniversite öğrencilerinin erişkin bağlanma biçimi ve çocukluk çağı travmaları ile psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Erişkin bağlanma biçimi ve çocukluk çağı travma kavramlarının psikolojik dayanıklılık ile birleştirilerek araştırılması, bu 3 yeni kavramla ilgili daha çok bilgi edinilmesine katkıda bulunacaktır.

Araştırma sürecinde ilgisi ve yardımlarını esirgemeyen, bana her zaman vaktini ayıran tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Emel SARI GÖKTEN'e teşekkürlerimi sunarım.

Mesleki bilgisiyle beni her zaman destekleyen, bana yoldaş olan değerli arkadaşım ve meslektaşım Feyzanur KARAÇOR'a, tezimin başından sonuna kadar bana verdiği motivasyonla beni destekleyen, ilham veren ve her zaman yanımda olan kıymetli annem Emine DONAT'a, çok teşekkür ederim.

Son olarak sevgili aileme teşekkür etmek istiyorum. Her durumda her koşulda benim yanımda olan, koşulsuz sevgileriyle beni her daim kucaklayan canım babam Süleyman DONAT'a ve kardeşim Ahmet DONAT'a çok teşekkür ederim.

Rabia DONAT

19.07.2018

**DONAT, Rabia**

**Yüksek Lisans**

**İstanbul, 2018**

## **ERİŞKİN BAĞLANMA BİÇİMİ VE ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMASI İLE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

### **ÖZET**

Bağlanma biçimi yaşamın erken dönemlerinde belirlenen ve süreklilik gösterdiği düşünülen bir kavramdır. Erken çocukluk döneminde oluşmaya başlayan bağlanma biçimleri yetişkinlikte kişiler arası ilişki kurma örüntüsünü şekillendirmektedir. Bağlanma biçimi çocukluk döneminde güvenli, kaygılı ve kaçınan olacak şekilde bir kez belirlendikten sonra yaşam boyu çok az değişkenlik göstermektedir. Kişinin yaşamında zor şartlar altında yaşaması ve travmaya maruz kalması bu bağlanma biçimlerini çok azda olsa değiştirebilmektedir. Bireyin bağlanma stilleri onun stresle başa çıkma davranışıyla ve iyi olma haliyle ilişkilidir. Yani birey bağlanma stillerine göre aktif ya da pasif olarak bir psikolojik dayanıklılığa sahiptir. Psikolojik dayanıklılığa sahip bireyler stresli durumlarla baş edebilir, yeni durumlara uyum sağlayabilir ve zorluklar karşısında çözüme ulaşır.

Üniversite Öğrencileriyle yapılan bu çalışma Çocukluk Çağı Travmalarının, Bağlanma Biçimi ve Psikolojik Dayanıklılık ile aralarında ki ilişkiyi saptamaya yönelik bir araştırmadır. Bireyin psikolojik dayanıklılığını etkileyen önemli unsurlardan olduğu düşünülen çocukluk çağında yaşanan travmaları ve çocukluk çağı yaşantılardan şekillenen bağlanma biçimlerinin gelecekte bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeyini etkilediği düşünülmekte ve bu doğrultuda bu üç önemli unsurun incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmaya 150 tane gönüllü öğrenci katılmıştır. Araştırmada erişkin bağlanma biçimi ölçeği, çocukluk çağı travma ölçeği, psikolojik dayanıklılık ölçeği ve SCL-45 ölçekleri kullanılmıştır.

SSPS 22 programı ile yapılmış olan korelasyon ilişki analizine göre Çocukluk Çağı Travma ve Bağlanma Biçimleri arasında Psikolojik Sağlık yönünden aralarında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu görülmüştür.

**Anahtar Kelimeler:** Çocukluk Çağı Travma, Bağlanma, Psikolojik Dayanıklılık



**DONAT, Rabia**  
**Master's Degree**  
**İstanbul, 2018**

**INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL  
ENDURANCE AND ADULT BINDING AND CHILDHOOD TRAUMA**

**ABSTRACT**

The way of attachment is a concept that is determined and maintained in the early stages of life. Forms of attachment that occur in early childhood shape the pattern of interpersonal relationship formation in adulthood. There is little variability in lifetime after the mode of attachment is once identified as safe, anxious and avoidant in childhood. Living in a person's life under extreme conditions and being exposed to trauma can change these attachment patterns very little if at all. The attachment styles of the individual are related to its stress coping behavior and well-being. That is, the individual has a psychological resilience, either active or passive, according to the attachment styles. Individuals with psychological endurance can cope with stressful situations, adapt to new situations and reach solutions in the face of difficulties.

This study, conducted by University Students, is a survey of the relationship between Childhood Trauma, Attachment Style and Psychological Endurance. It is thought that traumas experienced during childhood and attachment patterns shaped from childhood affect the level of psychological endurance of individuals in the future and it is aimed to investigate these three important factors in this direction. 150 volunteer students participated in the research. Adult attachment style scale, childhood trauma scale, psychological endurance scale and SCL-45 scales were used in the study.



According to the correlation analysis with SPSS 22 software, there was a positive positive correlation between Childhood Trauma and Attachment Forms in terms of Psychological Robustness.

**Key Words:** Childhood Trauma, Attachment, Psychological Endurance



# İÇİNDEKİLER

Sayfa.

YEMİN METNİ .....	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT .....	v
İÇİNDEKİLER .....	vii
KISALTMALAR.....	ix
SİMGELER LİSTESİ.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	x
GİRİŞ .....	1
<b>BİRİNCİ BÖLÜM</b>	
<b>ARAŞTIRMANIN AMACI, ÖNEMİ VE HİPOTEZLER.....</b>	<b>3</b>
1.1. Araştırmanın Amacı .....	3
1.2. Araştırmanın Problemi .....	3
1.3. Araştırmanın Hipotezleri .....	3
1.4. Araştırmanın Önemi .....	5
1.5. Sayıtlar .....	6
1.6. Sınırlılıklar .....	6
1.7. Tanımlar .....	6
1.7.1. Çocukluk Çağı Travma .....	6
1.7.2. Bağlanma Biçimi .....	7
1.7.3. Psikolojik Sağlamlık.....	7
<b>İKİNCİ BÖLÜM</b>	
<b>KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....</b>	<b>8</b>
2.1. Çocukluk Çağı Travma .....	8
2.2. Erişkin Bağlanma Biçimi .....	12
2.3. Psikolojik Dayanıklılık.....	16
<b>ÜÇÜNCÜ BÖLÜM</b>	
<b>YÖNTEM.....</b>	<b>20</b>
3.1. Örneklem .....	20
3.2. Veri Toplama Araçları.....	20
3.2.1. Sosyo-demografik Bilgi Formu.....	20
3.2.2. Erişkin Bağlanma Ölçeği.....	21
3.2.3. Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği .....	21
3.2.4. SCL-45 Ölçeği.....	21
3.2.5. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği .....	22
3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi .....	22
<b>DÖRDÜNCÜ BÖLÜM</b>	
<b>BULGULAR.....</b>	<b>24</b>
4.1. İlişki Testleri.....	27
4.2. Karşılaştırma Testleri .....	35
<b>SONUÇ.....</b>	<b>52</b>
<b>ÖNERİLER... ..</b>	<b>57</b>
<b>KAYNAKÇA .....</b>	<b>59</b>

<b>EKLER</b> .....	<b>63</b>
Ek-1. Sosyo-demografik Bilgi Formu .....	63
Ek-2. Erişkin Bağlanma Ölçeği.....	65
Ek-3. Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği .....	66
Ek-4. SCL-45 Ölçeği.....	68
Ek-5. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği.....	69
<b>ÖZGEÇMİŞ</b> .....	<b>71</b>



## KISALTMALAR LİSTESİ

Ort. : Ortalama

Örn. : Örnek

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences

vd. : Ve diğerleri

## SİMGELER LİSTESİ

F : ANOVA testi istatistiği

n : Gözlem sayısı

p : anlamlılık değeri

r : Korelasyon katsayısı

ss : Standart sapma

t : t testi istatistiği

## TABLolar LİSTESİ

**Sayfa.**

Tablo 1: Kişisel bulgular .....	24
Tablo 2: Öğretim hayatı ile ilgili bilgiler .....	25
Tablo 3: Yaş, anne ve babanın eğitim sürelerinin betimsel istatistikleri.....	25
Tablo 4: Normallik Testi .....	26
Tablo 5: Psikolojik dayanıklılık ile erişkin bağlanma biçimi arasındaki ilişkinin incelenmesi.....	27
Tablo 6: Psikolojik dayanıklılık ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi.....	28
Tablo 7: Psikolojik dayanıklılık ile sempton değerlendirme arasındaki ilişkinin incelenmesi.....	29
Tablo 8: Çocukluk çağı travmaları ile erişkin bağlanma biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.....	30
Tablo 9: Sempton değerlendirme ile erişkin bağlanma biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.....	31
Tablo 10: Sempton değerlendirme ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi.....	33
Tablo 11: Psikolojik dayanıklılığın cinsiyet açısından incelenmesi .....	35
Tablo 12: Erişkin bağlanma biçimlerinin cinsiyet açısından incelenmesi .....	36
Tablo 13: Çocukluk çağı travmalarının cinsiyet açısından incelenmesi .....	37
Tablo 14: Sempton değerlendirmenin cinsiyet açısından incelenmesi .....	37
Tablo 15: Psikolojik dayanıklılığın çalışma durumu açısından incelenmesi .....	38
Tablo 16: Erişkin bağlanma biçimlerinin çalışma durumu açısından incelenmesi .....	38
Tablo 17: Çocukluk çağı travmalarının çalışma durumu açısından incelenmesi.....	39
Tablo 18: Sempton değerlendirmenin çalışma durumu açısından incelenmesi .....	40
Tablo 19: Psikolojik dayanıklılığın öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumu açısından incelenmesi.....	41

Tablo 20: Erişkin bağlanma biçimlerinin öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumu açısından incelenmesi .....	42
Tablo 21: Çocukluk çağı travmalarının öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumu açısından incelenmesi .....	42
Tablo 22: Semptom değerlendirmenin öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumu açısından incelenmesi .....	43
Tablo 23: Psikolojik dayanıklılığın öğretim hayatı boyunca sınıfta kalma durumu açısından incelenmesi.....	44
Tablo 24: Erişkin bağlanma biçimlerinin öğretim hayatı boyunca sınıfta kalma durumu açısından incelenmesi.....	44
Tablo 25: Çocukluk çağı travmaları öğretim hayatı boyunca sınıfta kalma durumu açısından incelenmesi.....	45
Tablo 26: Semptom değerlendirmenin öğretim hayatı boyunca sınıfta kalma durumu açısından incelenmesi.....	46
Tablo 27: Psikolojik dayanıklılığın bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu açısından incelenmesi .....	47
Tablo 28: Erişkin bağlanma biçimlerinin bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu açısından incelenmesi .....	48
Tablo 29: Çocukluk çağı travmalarının bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu açısından incelenmesi .....	49
Tablo 30: Semptom değerlendirmenin bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu açısından incelenmesi .....	50

## GİRİŞ

Bağlanma biçimleri bebeklik döneminde bebek ve bakım veren arasında gelişen, belirlenen ve yaşam boyu süreklilik gösteren, bireylerin kişiler arasındaki ilişkilerini şekillendirdiği düşünülen bir olgudur. Birçok kuramcıya göre bağlanma biçimleri güvenli, kaçınan ve kaygılı olarak yaşamın erken dönemlerinde bir kez belirlendikten sonra yaşam boyu ağır travmalar yaşanmadığı sürece çok az değişiklik gösterdiği ifade edilmektedir (Kesebir vd., 2011).

Bağlanma kuramına göre, kişi çocukluk döneminde ebeveynlerinin davranışlarını ve etkileşimlerini gözlemleyerek davranış kalıplarını öğrenir buda yaşamın ilerleyen dönemlerinde bireyin inançlarını, tutumlarını ve yakın ilişkilerinin yönlendiren “içsel çalışma modellerinin” içeriğini oluşturur (Kesebir vd., 2011). Bağlanma şekillerine dair yapılan araştırmalar incelendiğinde, kişi sahip olduğu bağlanma şekline göre bir savunma stili geliştirir. Bireyin sahip olduğu bağlanma şekli onun stresle başa çıkma, değişimlere uyum sağlama, iyi olma düzeyi ve olumsuzluklarla baş edebilme yeteneğiyle ilişkili olduğu görülmektedir (Terzi vd., 2009).

Psikolojik dayanıklılık olumsuz yaşam olayları ( terör, yoksulluk, boşanma, bozuk ve tutarsız aile düzeni, doğal afet, göç) ile karşı karşıya kalındığında kişinin sahip olduğu koruyucu faktörler ile risk faktörlerinin etkileşim içinde bulunmasıyla oluşan dinamik süreçte, kişinin oluşan yeni değişikliklere, olumsuzluklara ve zorluklara uyum göstermesini içermektedir. Psikolojik dayanıklılık açıklanırken, iki önemli unsurdan bahsedilmektedir: (1) kişinin tehdit edildiği, zarar göreceği ve içinde tehlike barındıran durumlara veya olumsuz koşullara, durumlara maruz kalması ve (2) yaşanan olumsuzluklar sonucunda kişinin gelişimini sekteye uğratacak önemli olumsuz durumlara karşı başarılı bir savunma stili geliştirerek bu durumlara uyum sağlama süreci olarak ifade edilmektedir (Kararımak, 2006).

Bir başka tanımda Psikolojik Dayanıklılık kavramı, kişinin var olduğu koşuldan kaynaklı yüksek risk grubunda bulunduğu halde kendini koruması, olumsuz yönde gelişen olaylara karşısında (sosyal beceri eksikliği, düşük öz sayı, güvensiz bağlanma şekli, akademik başarısızlık) daha iyi sonuçlara ulaşmayı hedeflemesi, stresli olaylar karşısında kriz yönetimi sağlayabilmesi, değişikliklere ve gelişime uyum

sağlaması, olumsuzluklarla baş edebilmesi ve maruz kaldığı travmalar karşısında çabuk toparlanabilme, ayağa kalkma süreci olarak tanımlanmaktadır. Psikolojik dayanıklılıkta önemli olan unsur kişinin gelişimini sekteye uğratacak travmatik olaylar karşısında, olumsuz koşullar içerisinde bile normal gelişimini tamamlamak olarak tanımlanmaktadır (Kararımak, 2006).

Bağlanma kuramının öncüsü Bowlby (1969, 1973) ilk gelişimsel dönemde oluşmaya ve gelişmeye başlayan bağlanma stillerinin yetişkinlik dönemine yol gösterdiğinin, oluşan bağlanma biçiminin yetişkinlikte karşılaşılan aksaklıklar ve stresli durumlar karşısında baş etme yeteneğini etkilediğini ve sonuç olarak ruh sağlığını etkileyebileceğini ifade etmektedir. Erken dönemde var olmaya başlayan bağlanma biçimlerinin yetişkinlikte depresyon, anksiyete, kişilik bozukluğu, obsesif-kompulsif bozukluk ve panik bozukluğu gibi birçok psikiyatrik bozukluğun yaşanmasında güvensiz bağlanmanın risk faktörü olabileceği araştırmalarla ortaya konulmaya çalışılmıştır (Şenkal ve Işıklı, 2015).

Kişinin çocukluk döneminde kötüye kullanılması, şiddet, saldırıya uğrama ve örselenme sahnelerine şahit olması veya maruz kalması kişinin travma yaşamasına yol açtığı ifade edilmektedir. Burgess ve arkadaşlarına göre, örseleyici ve zor yaşam şartları travmaya özgün davranış kalıplarının ( yıkıcı davranışlar, ani tepkiler verme, çaresizlik, kaçınma) artmasına olanak sağladığı ve bu öğrenilen davranışların bilişsel şemalar ile ileriki yaşamlara taşındığını ifade etmektedir (Durmuşoğlu ve Doğru, 2008)

Kişilerin çocukluk çağı döneminde ihmal ve istismara uğramaları erişkinlik döneminde karmaşık bir takım psikiyatrik bozuklukların yaşanmasına yol açması sebebi ile çocukluk çağında yaşanan travmalar üzerinde bir çok çalışma yapılmıştır (Yıldırım, 2010).



# BİRİNCİ BÖLÜM

## ARAŞTIRMANIN AMACI, ÖNEMİ VE HİPOTEZLER

### 1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; bireylerin çocukluk çağında yaşadıkları travmalar ve erişkin döneminde sahip oldukları bağlanma biçimleri ile olumsuz olaylar ve zorluklar karşısında sergiledikleri psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasında bir ilişkinin olup olmadığını saptamaktır.

Çalışma kapsamında ayrıca yaş, cinsiyet, medeni durumun, eğitim hayatında ki disiplin cezaları ile başarı düzeyleri arasındaki ilişkisinin saptanması hedeflenmiştir. Bu kapsamda; araştırmada aşağıda yer alan araştırma sorularına cevap aranmıştır.

### 1.2. Araştırmanın Problemi

Araştırmanın problem cümleleri aşağıdaki gibidir:

1. Öğrencilerin Çocukluk Çağı Travma ile Bağlanma Biçimleri ile Psikolojik Dayanıklılık arasında ilişki var mıdır?
2. Öğrencilerin Çocukluk Çağı Travma ile Bağlanma Biçimleri ile Psikolojik Dayanıklılık düzeyleri kişisel özelliklerine göre farklılık gösterir mi?
3. Öğrencilerin Çocukluk Çağı Travma ile Bağlanma Biçimleri ile Psikolojik Dayanıklılık düzeyleri eğitim düzeylerine göre farklılık gösterir mi?

### 1.3. Araştırmanın Hipotezleri

H1: Psikolojik Dayanıklılık ile Erişkin Bağlanma Biçimleri arasında ilişki bulunmaktadır.

H2: Psikolojik Dayanıklılık ile Çocukluk Çağı Travmaları arasında ilişki bulunmaktadır.

H3: Psikolojik Dayanıklılık ile Semptom Değerlendirme arasında ilişki bulunmaktadır.

H4: Erişkin Bağlanma Biçimleri ile Çocukluk Çağı Travmaları arasında ilişki bulunmaktadır.

H5: Erişkin Bağlanma Biçimleri ile Semptom Değerlendirme arasında ilişki bulunmaktadır.

H6: Çocukluk Çağı Travmaları ile Semptom Değerlendirme arasında ilişki bulunmaktadır.

H7: Psikolojik Dayanıklılık cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H8: Erişkin Bağlanma Biçimleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H9: Çocukluk Çağı Travmaları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H10: Semptom Değerlendirme cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H11: Psikolojik Dayanıklılık çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H12: Erişkin Bağlanma Biçimleri çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H13: Çocukluk Çağı Travmaları çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H14: Semptom Değerlendirme çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H15: Psikolojik Dayanıklılık öğrenim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H16: Erişkin Bağlanma Biçimleri öğrenim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H17: Çocukluk Çağı Travmaları öğrenim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H18: Sempton Değerlendirme öğrenim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H19: Psikolojik Dayanıklılık öğrenim hayatı boyunca sınıfta kalma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H20: Erişkin Bağlanma Biçimleri öğrenim hayatı boyunca sınıfta kalma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H21: Çocukluk Çağı Travmaları öğrenim hayatı boyunca sınıfta kalma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H22: Sempton Değerlendirme öğrenim hayatı boyunca sınıfta kalma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H23: Psikolojik Dayanıklılık bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H24: Erişkin Bağlanma Biçimleri bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H25: Çocukluk Çağı Travmaları bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H26: Sempton Değerlendirme bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

#### **1.4. Araştırmanın Önemi**

Yapılan çalışma Çocukluk Çağı Travmalarının, Bağlanma Biçimi ve Psikolojik Dayanıklılık ile aralarında ki ilişkiyi saptamaya yönelik bir araştırmadır. Bireyin psikolojik dayanıklılığını etkileyen önemli unsurlardan olduğu düşünülen çocukluk çağında yaşanan travmaları ve çocukluk çağı yaşantılardan şekillenen bağlanma biçimlerinin gelecekte bireylerin psikolojik dayanıklılık düzeyini etkilediği düşünülmekte ve bu doğrultuda bu üç önemli unsurun incelenmesi amaçlanmaktadır.

Daha önce yapılan araştırmalar incelendiğinde Çocukluk Çağı Travmaları ve Bağlanma Biçimleri ile Psikolojik Dayanıklılık arasındaki ilişkisinin incelendiği başka bir araştırmaya rastlanmamıştır. Çocukluk çağı travmaları, bağlanma biçimleri ve psikolojik dayanıklılık konuları ayrı ayrı farklı değişkenlerle birçok kez çalışılmıştır. Bu araştırmanın önemi psikolojik dayanıklılık ile önemli derecede ilişkili olduğu düşünölen çocukluk çağı travmaları ve bağlanma biçimlerinin bir arada incelenmesidir. Çocukluk çağı travmaları ve bağlanma biçimlerinin araştırılması literatürde yaygın olarak incelenen psikolojik dayanıklılık konusuyla birleştirilip aralarında ki ilişkinin incelenmesi açısından önemlidir.

Üzerinde çalışılacak olan tez konusu Çocukluk Çağı Travmaları ile Bağlanma Biçimlerinin Psikolojik Dayanıklılık ile ilişkisinin incelenmesi ve daha önce bu üç önemli unsurun bir arada çalışılmamış bir konu olması sebebiyle önemli ve araştırması faydalı bir konudur.

## **1.5. Sayıtlar**

1. Yapılan araştırmada anket ve ölçekleri dolduran kişiler doğru ve içten yanıtlar vermiştir.

2. Kullanılan ölçek ve anketler araştırma konusunu ölçecek yeterliliktedir

## **1.6. Sınırlılıklar**

Araştırma amaçları doğrultusunda sorulan sorular ve kullanılan ölçeklerin faktörleriyle, araştırmadan elde edilen bulgular, veri toplama araçları kapsamında kullanılan ‘‘Sosyo-demografik Bilgi Formu’’, ‘‘Erişkin Bağlanma Biçimi Ölçeği’’, ‘‘Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği’’, ‘‘SCL-45’’ ve ‘‘Çocukluk Çağı Travma Ölçeği’’nde yer alan sorulara verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

## **1.7. Tanımlar**

### **1.7.1. Çocukluk Çağı Travma**

Kişilerde ciddi anlamda stres yaratıp bunun uzun süre yaşanmasına yol açan olaylar sonucu ortaya çıkan birtakım ruhsal tepkilere ilişkin kayıtlar çok eski

devirlerden beri karşımıza çıkar. Yaygın biçimde kabul görmüş şekli ile travma olgusu bireyin bedensel ve ruhsal bütünlüğünü ve hayattaki varlığını tehdit eder durumdaki olaylar diye tanımlanmıştır (Yıldırım, 2010).

Kişiler için çocukluk dönemi onların travma olgusu ile mücadele edebilme güçlerinin pek bulunmadığı dönemdir. Bu nedenle de travmatik bir yaşam olgusu ile karşı karşıya gelme riskinin en yüksek olduğu dönem çocukluk dönemidir (Şar, 1998). Çocukluk çağı dönemi içindeki her tür örselenme; nesne imgeleri ve kendilik algıları üzerinde çok olumsuz etkiler bırakmakta ve dahası da gelecek yaşamda karşılaşılabilecek olan olası benzer durumlara ilişkin olarak ortaya konacak tutum ve davranışların da belirlenmesine şimdiden yol açmaktadır (Yıldırım, 2010).

### **1.7.2. Bağlanma Biçimi**

Bowlby (1951), zihinsel olarak bir çocuğun sağlıklı bir şekilde gelişimini tamamlaması için ebeveynleri ve bakım veren kişi ile sıcak, tutarlı, yakın ve süreklilik gösteren bir ilişki yaşaması gerektiğini ve bu ilişkiden sağlanan haz ve doyum sonucunda çocuğun yetişkinlikte sağlıklı bir bağlanma biçimini benimseyeceği ifade edilmektedir. Kişilerin erken yaşlarda oluşturdukları bağlanma biçimleri ve kurduğu ilişkiler yaşamın sonra ki dönemlerinde kuracağı yakın ilişkilerin temelini oluşturduğu ifade edilmektedir. (Bretherton, 1992; Sığırcı, 2010).

### **1.7.3. Psikolojik Sağlamlık**

Psikolojik dayanıklılık, çok geniş ve kavramsal bir konu olarak bir çok tanım içerisinde değerlendirilebilir. Psikolojik dayanıklılık, olumsuz düşünceler ve hayat olayları karşısında güçlü bir savunma stili kullanması, aksaklıklara ve zorluklara karşı pozitif adaptasyon sağlama süreci olarak ifade edilmektedir. Psikolojik dayanıklılık kavramının en önemli unsuru, olumsuzluklar karşısında yeniden güç elde edip değişime uyum sağlamaktır. Yaşanan çoklu stres olaylarında ortaya çıkan risk faktörleri ve riskin olumsuz etkilerini azaltan koruyucu faktörler psikolojik dayanıklılığın etkileşimini arttıran iki önemli unsurdur ( Yılmaz ve Sipahioğlu, 2012).

## İKİNCİ BÖLÜM

### KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

#### 2.1. Çocukluk Çağı Travma

Yapılan araştırmalara göre, toplum ruh sağlığını önemli ölçüde etkileyen çocukluk çağı travması ile kişinin erken dönemde deneyimlemeye başladığı bağlanma biçimleri arasında bir ilişki olduğu ifade edilmektedir. Buna göre bebeklik döneminde bebek ile bakım veren arasında gelişen olumsuz duyguların çocukta travma yaratabileceği ve bunun sonucunda kişinin yetişkinlikte psikolojik sorunlar yaşayabileceği ifade edilmektedir (Şenkal ve Işıklı, 2015).

Kişi çocukluk çağında yaşadığı travmatize olaylardan kaynaklı yetişkinlikte ebeveynlerine karşı istenmeyen davranışlar sergileyebilir. Sağlıksız bir bağlanma şekli geliştirip, ilişkilerinde sürekli kaygılı bir ruh hali içinde olabileceği ifade edilmektedir (Aktepe, 2009).

Son yıllarda yapılan bir çok araştırmaya göre ruhsal bozuklukların temelinde çocukluk çağından çocukların örselenmesi, çocukluk çağında travma yaşaması ve olumsuz olaylara maruz kalması ileri ki yıllarda yaşanan psikiyatrik bozukluklarla ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Durmuşoğlu ve Doğru, 2008).

Çocukluk çağında yaşanan olaylar sonucunda kişide oluşan travmaların hemen geçmediği ve yetişkinlikte bu yaşanan travmalar sebebi ile kişinin depresyona daha yatkın olabileceği araştırmalarla gösterilmiştir. Bunun yanında bir başka araştırmaya göre ise depresyonun başlangıcında ve gelişiminde kişinin yaşadığı travmaların önemli ölçüde ilişkisi bulunmuştur (Şenkal ve Işıklı, 2015).

Yapılan bir araştırmaya göre çocukluk çağında travmatik öyküsü bulunan kişilerin diğer insanlara göre dissosiyatif bozukluğa yatkınlıklarının daha fazla olduğu saptanmıştır. Ergenler üzerinde yapılan bir başka çalışmaya göre ise travmatize olaylar ile dissosiyatif bozukluk arasında erken dönem çağlarında yaşanan olayların etkili olduğu ve bu ikisinin arasında anlamlı bir bağlantının olduğu saptanmıştır (Evren ve Ögel, 2003).

Çocukluk çağında yaşanan travmalar kişiler arası ilişkileri iki farklı şekilde olumsuz etkilemektedir. Bunlardan birincisi, çocuk yaşadığı travma sonucu kognitif yapısında ve olaylar karşısında verdiği tepkilerinde aksamalar oluşmakta. İlişkilerinde güvensiz, terk edilmekten korkma ve yakın ilişkiler kurma konusunda kaygı yaşayabilecekleri ifade edilmektedir. İkinci sorun ise kişi yaşadığı travma sonrasında tekrar eski hayatını yaşamakta ve yeni duruma uyum sağlamakta zorluk yaşar. Pasif davranışlarda bulunur, aşırı hassas ve çekingen bir tavır sergileyebilir. Ayrıca bu süreçte olgunlaşmasını sekteye uğratabilecek şekilde ebeveynleriyle çatışmalar yaşayabileceği ifade edilmektedir (Aktepe, 2009).

Çocukluk çağında yaşanan travmalar çözülmediği takdirde bu travmatize olaylar kişinin ilişki kurma yeteneğini, ebeveyn olma sürecini, bağlanma biçimlerini ve sergilediği davranışlarını etkileyebileceği ifade edilmektedir. Aynı zamanda çocukluk çağında yaşanan ve çözümlenmemiş travmatik olaylar ileri ki yaşlarda başka bir olayla birleşip tekrar kişinin hayatında travmatize etkisi yaratabilmektedir (Aktepe, 2009).

Erken çocukluk döneminde yaşanan yıkıcı olaylar kişinin gelişimini kitlemekte ve davranışsal bozukluklara yol açmaktadır. Örneğin araştırmalar sonucunda aleksitimi bozukluğu ile çocukluk döneminden yaşanan travmatik olaylar arasında bağlantı bulunmuştur.

Psikianalitik kurama göre kişinin hayatında yaşadığı acı verici olayların hemen sözel olarak ifade edilememesinin sebebi kişinin bazı olaylar karşısında duygusal travma yaşamasından kaynaklanmaktadır (Şenkal ve Işıklı, 2015).

Çocukluk çağında cinsel istismar öyküsü olan kişilerde bazı psikiyatrik bozukluklar görülmektedir. Bunlar; madde bağımlılığı, posttravmatik stres bozukluğu, depresyon, kişilik bozuklukları, intihar girişimi, fobi, cinsel işlev bozukluğu, panik atak ve ansiyete olarak sayılabilir (Örsel ve ark, 2011).

Yapılan birçok araştırmaya göre, travma yaşayan bir çok çocuk maruz kaldıkları travma ile ilgili somatik yakınmalarından, yaşanan duygu durumundan ve stres veren düşüncelerden kaçındıklarını ve bu kaçınmaların kişinin stresini ve olumsuz ruh halini daha çok arttırdığı ispatlanmıştır (Aktepe, 2009).

Bowlby göre çocukluk çağında cinsel istismar travması yaşayan çocuklar bağlanma biçimi olarak dezorganize bağlanma şeklini benimsemektedirler. Buda kişinin çocukluğunda çocukluk çağı anksiyetesinin yaşanması sebep olur. Buna bağlı olarak çocuk korku dolu davranışlar sergiler, ilişkilerinde dengesizlik yaşar. Çocuk bakım verenden olumsuz bir davranış görürse etkiye tepki olarak negatif tepki verir, çatışma yaşanır ve çocuk buna bağlı olarak kaygılı bir bağlanma süreci yaşar yeni stratejiler geliştirmeye çalışır (Şar, 2012).

Bir çocuğun bakım veren kişiler ve ya çevredeki diğer insanlar tarafından cinsel gelişimini sekteye uğratan duygusal, zihinsel, fiziksel gelişimini ketleyen, ruhunu ve bedenini inciten ve zarar veren durumlar yaşaması ya da zorla yaşatılmaya mahkum edilmesi cinsel istismar olarak tanımlanmaktadır. 1970 yılından günümüze kadar bu durum bir sağlık sorunu olarak görülmektedir. Bununla beraber çocuk istismarı ve ihmalinin toplum tarafından çocuk üzerinde ki etkileri hala tam olarak bilinmeyen ciddi bir sorundur (Örsel vd., 2011).

Çocukluğun ilk gelişimsel dönemlerinde istismar gören çocuklar veya ailesini tarafından ihmal edilen çocuklar yetişkinliklerinde kendilerine zarar verme ve intihar girişimlerinde bulunma olasılıklarının normal insanlara göre daha fazla olduğu çeşitli araştırmalarla ortaya konmuştur (Yargıç vd., 2012).

Çocuklara uygulanan cinsel istismarı tek bir kapsamda ele almak mümkün değildir. Cinsel istismar kültürel ve hukuki, duygusal, sosyal ve ahlaki açıdan çok geniş kapsamlı ve karmaşık bir kavramdır (Evren ve Ögel, 2003).

Çocukluk çağı travması olarak bilinen cinsel istismar ve ihmalinin çocuk üzerinde ki etkilerinin yaşam boyu sürdüğü ve bu olayların kişinin psikolojini bozduğunu, kişinin psikiyatrik rahatsızlıkları yaşama olasılığını arttırdığı konusunda yapılan bir çok anlamlı araştırma mevcuttur. Bununla beraber sigara bağımlılığı, sağlık sorunu, cinsel ilişki yoluyla bulaşan hastalıklar, obezite, istenmeyen veya küçük yaşlarda var olan gebelik gibi birçok olguda sıralanabilir (Şar, 2012).

Çocuğun fiziksel ve psikososyal gelişimini sekteye uğratan istismar kendi arasında fiziksel, cinsel, duygusal istismar ve ihmal olarak dörde ayrılmaktadır. İhmal



ise kendi arasında genel olarak fiziksel ve duygusal ihmal olarak ayrılmaktadır. Fiziksel istismar; çocuğun bedensel bütünlüğüne zarar veren, kaza dışı çocuğun bedeninin şiddete maruz kalması fiziksel olarak zarar görmesidir. Çoğu zaman çocuklar bir cezalandırma yöntemi olarak bakım verenleri tarafından fiziksel istismara maruz kalmaktadır (Yargıç vd., 2012).

Çocukluk çağı travması başlığı altında incelenen cinsel istismar olgusu travmatize olaylar arasında çocuğa yakınları tarafından yapılabilir ve yenilenebilir olması bakımından tanımı en zor olan travmatik olaylardandır. Bununla beraber tedavi edilmesi bakımından cinsel istismar saklandığı için en geç sürede ve en zor tedavi planı olan travmalardan olduğu ifade edilmektedir (Ovayolu vd., 2007).

Cinsel istismar farklı şekillerde meydana gelebilecek bir olgu olduğundan çoğu zaman çocuklar bunun farkında olmayabilir. Cinsel içerikli konuşmalar, cinsel dokunma veya sürtünmenin olması, genital veya anal şekilde ilişki ve cinsel sömürü gibi bir çok şekilde meydana gelebilmektedir (Aktepe, 2009).

Duygusal istismar, çocukla alay etmek, sözel tehditlere maruz bırakmak ve çocuğu aşağılayıcı yorumlarda, eleştirilerde bulunmak duygusal istismar olarak tanımlanmaktadır. Duygusal istismar yaşayan çocuklar duygusal olarak yıpranmakta ve ruh sağlığı gelişimi sekteye uğramaktadır (Yargıç vd., 2012).

İhmal ise, çocuğun bakımını üstlenen kişiler tarafından bakımının eksik yapılması, ihtiyaçlarının karşılanmaması, beslenme, eğitim gereksinimlerinin uygun biçimde yerine getirilmemesi, çocuğun fiziksel veya duygusal bakımdan ihmal edilmesi olarak ifade edilmektedir. Çocuğun korunmaması, ebeveynleri tarafından kontrol edilmemesi, öz bakım ihtiyacının karşılanmaması, zararlı maddelerle karşı karşıya bırakılması fiziksel ihmal olarak ifade edilmektedir. Duygusal ihmal ise, çocuğun bağlanma, sevgi, destek, bakım, ilgi gibi duygusal gereksinimlerinin uygun biçimde karşılanmadığı durumları ifade eder (Yargıç vd., 2012).

## 2.2. Erişkin Bağlanma Biçimi

Bağlanma kuramının öncülerinden bowlby bağlanmayı kişilerin hayatlarında önemli gördükleri ve bağ kurdukları diğer insanlara karşı geliştirdikleri güçlü duygusal bağlar olarak tanımlamaktadır (Morsümbül ve Çok, 2011).

İlk gelişimsel dönem olan bebeklik dönemde bebekle bebeğe bakım veren kişi veya kişiler arasında bağlanmanın ilk temelleri oluşturulmaya başlanır zamanla da bu bağlanma şekillenir ve gelişir bunun sonucunda yetişkinlik sürecinde zihinsel temsiller ve modeller oluşur. Bebeklik döneminde güven duygusunu yaşayan ve güven duygusunun zihinsel temsilini oluşturan bebekler yetişkinlikte kendileriyle ve başkalarıyla olumlu ilişkiler kurarlar. Bu ilişkiler temelinde bağlanma güvenli, kaygılı ve kaçınan olarak üç kategoriye ayrılmıştır. Daha sonra bu kurumlar geliştirilerek Bartholomew ve Horowitz ise zihinsel temsiller temelinde bağlanmayı daha farklı kategorilere ayırmıştır. Bunlar güvenli, saptantılı, korkulu ve kaçınması olarak sınıflandırılmış ve yetişkinler için dörtlü bağlanma modeli geliştirilmiştir (Okutan ve Büyükşahin Sunal, 2011).

Bir bebeğin kendini güvende hissetmesi için anneden veya bakım veren kişiden duygusal yakınlık görmesi, ihtiyaçlarının her istediğinde karşılanacağını farkında olması, sevildiğini hissetmesi ve onaylanması ile olmaktadır. Bu koşullar sağlıklı bir şekilde sağlandığı ölçüde çocukta güven duygusu oluşmaya başlar buda yetişkinlikteki güvenli bağlanma için zemin hazırlamaktadır (Çalışır, 2009).

Bağlanma sisteminin gelişimini arttıran üç önemli durum ifade edilmektedir. Bunlar; kişinin kendini güvende hissettiği yakınlarıyla olma isteği, kişinin güven temeli altında diğer insanlarla ilişki kurma isteği ve kişinin toplumda yaşamını devam ettirebilmesi için diğer insanlarla iş birliği içinde olmasını gerektiren durumlar olarak sıralanabilir (Sığırcı, 2010).

Bağlanma kavramı kişinin hayatta diğer insanlarla bir bağ, bir yakınlık kurması ve bu kurulan bağların gelişmesiyle devam etmektedir. Yapılan çalışmalara göre bağlanma kişilerin arasında ki ilişkilerin şekillenmesinde belirlenmesinde belirleyici ve olumlu bir rol oynamaktadır (Okutan ve Büyükşahin Sunal, 2011).

Bağlanma kavramının açıklanmasında kişinin gelişimsel dönemlerine de odaklanılmaktadır. Bu çerçeveden bağlanmanın davranışsal yönü, ergenlik ve yetişkinlik döneminde yaşanan duygusal bilişsel yönler araştırılır (Morsümbül ve Çok, 2011).

Günümüzde bağlanma modeli açıklanırken sadece çocukluk döneminde yaşanan bebek ve bakım veren arasındaki bağlanmayı incelemenin yanı sıra, yetişkinlikte oluşan sosyal ve romantik ilişkilerden doğan duygusal, bilişsel ve davranışsal sonuçları anlamak içinde kullanılır hale gelmektedir. Bunun sebebi ise yapılan birçok araştırma çocukluk deneyimlerinin ve öğrenilen davranışların yetişkinlik dönemine önemli yansımalarının olduğunu göstermektedir (Çalışır, 2009).

Kişiler arası ilişkilerin oluşmasında ve devam etmesinde bağlanma biçimlerinin etkisini gösteren birçok araştırma mevcuttur. Örneğin güvenli bağlanmaya sahip bireyler diğer bağlanma biçimlerini göre yaşanan ilişkilerde daha olumlu tutumlar sergilemektedirler (Okutan ve Büyükşahin Sunal, 2011).

Erişkinlikte var olan bağlanma biçimi çocukluk çağında oluşmaya başlayan bağlanmanın devamı olarak tanımlanmaktadır (Özer vd., 2015).

Çocukluk döneminde kurulan bağlanma biçimi yetişkinlikte devam ettiği gibi bu bağlanma biçimi duygusal ilişki olarak evlilikte de eşler arasında yeniden gelişim gösterir. Bazen eşler arasında bağlanma biçimi farklılıklardan oluşan zorluklarda bağlanma biçimleri değişkenlik gösterebilir (Karabekiroglu vd., 2011).

Bağlanma yaşam boyu süreklilik gösteren ve gelişin bir olgu olarak ifade edilir. Bu çerçevede yaşamın ilk yıllarında oluşan bağlanma biçimleri yetişkinlik için birer örnek olmaktadır. Yetişkinlikte ise yaşanan aksaklıklar, olumsuzluklar ve yetersizlikler bağlanmayı olumsuz etkilemektedir. Yine de kişinin bağlanma biçimi güvenli ve ya ikircikli olarak yaşamın ilk yıllarında belirlendikten sonra çok az değişkenlik gösterebilmektedir fakat yetişkinlikte sürekli zorluklara, strese maruz kalmak bağlanmanın sonra ki basamaklarını olumsuz etkileyebilmektedir (Kesebir vd., 2011).

Bağlanma biçimi bir kere oluşmaya başladığında yaşam boyu ısrarcı bir şekilde gelişmeye devam eden bir özellik sergiler. Kişi güvenli bağlanma tarzını bir kere

benimsediğinde tüm hayat boyu güvende olma, yakınlarından destek alma ihtiyacı, takdir edilme ihtiyacı hiç azalmaz yaşam boyu artarak devam eder. Özellikle kişi kendini bir tehdit altında hissettiğinde bağlanmanın tüm işlevlerine sarılan bir tavır içine girer bu bağlanmanın işlevlerindedir. Kişi güvenli bağlanma figürünü yaşamadığında ise kaygı yaşar, kendini sürekli tehdit altında hisseder ve dış dünyaya yönelmeye başlar (Deniz, 2006).

Yapılan pek çok araştırmaya göre anne-çocuk arasında var olan ilişki biçiminin sonra ki yaşantılar üzerinde önemli etkilerinin olduğunu göstermektedir. Anne- çocuk arasında kurulan sağlıklı ilişki, bağlanma biçimini olumlu etkilemekte ve kişinin genç ve erişkin ruh sağlığı üzerinde de olumlu etkilerinin olduğu görülmektedir (Özer vd., 2015).

Bağlanma bir başka çerçevede kişinin başka insanlara karşı geliştirdiği duygusal bağı olarak da tanımlanmaktadır. Bağlanma biçimleri kendi aralarında güvenli ve güvensiz bağlanma olarak ayrılır. Güvensiz bağlanma şekilleri ise kaygılı ve kaçınan olarak değişkenlik gösterir (Özer vd., 2015).

En sağlıklı bağlanma biçimi güvenli bağlanmadır. Güvenli bağlanmanın zıttı olan kaygılı ve ikircikli bağlanma biçimine sahip bireyler depresyon ve kaygı bozukluklarını daha çok yaşamakta. Kaçınan bağlanma biçimine sahip bireyler davranış bozukluğu ve dışa dönük bir kişilik yapısına sahip olmaya daha eğilimlidir (Kesebir vd., 2015).

Güvenli bağlanma biçimini benimseyen çocuklar yaşamlarında olumsuzluklara ve zorluklara karşı uygun başa çıkma yöntemleri geliştirirler. Stres altında uygun kriz yönetimi sağlayabilirler. Fakat bu bağlanma biçimi yerine diğer bağlanma biçimlerini benimseyen bireyler güven duygusunu yaşayamaz, olumsuz ve güvensiz başa çıkma yöntemleri geliştirirler. Aşırı bağlanma biçimini yaşayan bireyler ise herşeye karşı aşırı duyarlılık, hassaslık gösterirler saplantılı tarzda bağlanma ihtiyacı duyarlar, bağımlı bir şekilde yakınlık kurarlar, reddedilme ve sürekli ayrılma kaygısı yaşarlar. Tekrarlayan bir biçimde yetersizlik hissine kapılırlar. Diğer tarafta bağlanma duygusunu bastıran kaçınan bireyler ise, problem çözmek yerine her sorunu ve duygularını bastırma

ihtiyacı hissederler, yakınlıktan rahatsız olurlar ve diğer insanlarla çok paylaşımda bulunmayı tercih etmezler (Sığırcı, 2010).

Güvenli bağlanma biçimini benimseyen çocuklar daha sonra ciddi travmalar, ağır yaşam olayları ya da kayıplar yaşadığında duygudurum bozukluğu ile bu bağlanma biçiminin bozulabileceği araştırmalarla ispatlanmıştır. Bu nedenle bağlanma biçimlerinin çocuklukta ve yetişkinlikte ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir ( Kesebir vd., 2011).

Kaygılı (kararsız) bağlanma biçimine sahip bireyler kaygılı ve kızgın bir kişilik özelliğine sahip oldukları ifade edilmektedir. Bebeklik dönemdi bakım veren kişi ile zihinleri o kadar çok meşgul olduğu kişi ileriki yaşlarında keşif yapamaz hale geldikleri ifade edilmektedir (Sığırcı, 2010).

Kaçıncı bağlanma biçimini deneyimleyen bebekler ise kaygılı bağlanma biçimine göre bakım veren kişinin ayrılığından o kadar etkilenmedikleri görülmüştür. Bu tarz bağlanma biçimine sahip bireyler etrafa karşı kaçınan bir tavırla daha az ilgi ve coşku gösterdikleri görülmüştür (Sığırcı, 2010).

Güvensiz bağlanma ileri ki yaşlarda psikolojik sorunlara sebep olurken, güvenli bağlanma sağlıklı gelişim süreci ile ilişkilendirilmektedir (Kesebir vd., 2015). Güvensiz bağlanma biçimine sahip bireyler kişilerarası ilişkilerde daha çok sorun yaşamaktadır. Ayrıca bu kişiler anti-sosyal kişilik özellikleri ile birlikte suç işlemeye daha çok meyillidirler, düşük özsayıları mevcuttur ve yakın ilişkiler kurma konusunda zayıftırlar (Deniz, 2006).

Yetişkinlikte oluşan bağlanma kalıpları kişinin oluşturduğu içsel çalışma modelleri tarafından yönetilmektedir. Eğer yaşanan değişiklikler kişinin hayatıyla uyumlu bir şekilde gelişirse kişinin içsel çalışma modelleri geçmiş ve gelecek arasında uyumlu bir şekilde gelişim gösterir (Karabekiroğlu vd., 2011).

Bağlanma kuramının öncüsü Bowlby, çocukluk döneminde öğrenilen bağlanma tarzlarının kişinin özelliklerini oluşturacağını, yetişkinlikte stresli durumlarla baş etme şekillerini, yaşanan olumsuzluklar ve zorluklar karşısında ki tavırlarını ve ruh halini yani psikolojik dayanıklılık düzeylerini etkileyebileceğini öne sürmektedir. Bazı

araştırmalar yaşanılan depresyon rahatsızlığının temelinde risk faktörü olarak güvensiz bağlanma şeklinin yattığını ifade etmektedir (şenkal ve Işıklı, 2015).

Bowlby duygusal sorunların çoğunun yaşamın ilk yıllarında bebek ile bakım veren kişi arasında gerçek bir bağlanma oluşmadığından kaynaklandığını ifade etmektedir. Bunun sonucunda da kişilerde duygusal olarak bağlanma ve yakınlık kurma konusunda sıkıntılıların yaşanmasının kaçınılmaz olduğunu ve aynı şekilde çocukluk döneminin bir kısmını ailesiyle diğer kısmını ise ayrı geçiren çocuklarda da benzer bir durumla karşılaşıldığını araştırmalarıyla ortaya koymuştur. Bowlby, bir çocuğun sağlıklı bir şekilde gelişim göstermesi için ailesiyle olumlu bir ilişki ve güven duygusunu yaşayacağı sıcak, yakın ve hazzın olduğu bir aile ortamının gerekliliğinden bahsetmektedir (Sığırcı, 2010).

### **2.3. Psikolojik Dayanıklılık**

Psikolojik sağamlık, depresyondan, değişimlerden, hastalıktan veya başka kötü durumlardan çabucak kurtulma yeteneği, kötü olaylardan hemen sonra geri kolayca eskiye dönebilme, kendini toparlayabilme yeteneği olarak ifade edilir. Psikolojik dayanıklılığa sahip bireyler zor koşullara ve yaşanılan olumsuzluklara rağmen bu durumlarla kolayca baş eder, üstesinden gelir ve var olan yeni durumlara uyum sağlarlar. Psikolojik sağamlık, olumsuz durumlara mücadele edebilme yeteneği olarak görülür. Bu bağlamda psikolojik dayanıklılık bir yetenek ve sahip olunması zor bir nitelik olarak tanımlanmakta birlikte sağlıklı gelişimin devam etmesine de katkıda bulunur (Öz ve Bahadır Yılmaz, 2009).

Kişinin bir yakını kaybetmesi, sağlık sıkıntısının olması, içten atılması, terör veya afet olaylarına şahit olması gibi kişinin düzenini bozan çok zorlu sarsıcı olaylar kişi için birer hayat tecrübesidir. Bu olaylar meydana geldiğinde her bir birey farklı olarak bu süreci yaşamakta farklı duygular yaşamakta ve bu doğrultuda farklı tepkiler vermektedirler. Stres yaratan olaylarla karşılaşıldığında kişi ilk olarak olumsuz duygular yaşamakta ve bu yaşanılan olumsuz duygular doğrultusunda kişi stres yaratan olayla birlikte hayatını değiştirebilmekte, belli bir zamanın geçmesiyle de o duruma uyum sağlayabilmektedir (Basım ve Çetin, 2011).

Psikolojik dayanıklılık bir manada strese uyum sağlama ve başarı sürecini ifade eder. Yaşanılan bir travma, ailesel veya ilişkisel sıkıntılar, bir tehdit, işyeri veya para kaynaklı sorunlar, önemli sağlık sorunları gibi stres yaratan olaylara karşı, kişinin bu stres faktörleri ile bir uyum sağlaması psikolojik dayanıklılık süreci olarak ifade edilir. Bir başka çerçeveden yaşanan zor hayat tecrübeleri karşısında kişinin kendini toparlayabilmesi veya uyum sağlaması, güç olan felaketlere ve değişimlere karşı başarı elde etmesi de psikolojik dayanıklılık olarak görülür (Basım ve Çetin, 2011).

Psikolojik sağlamlık bir başka kavramda, kişinin olumsuz düşüncelerin üstesinden gelip var olan duruma karşı pozitif adaptasyon sağlama süreci olarak görülebilir. Psikolojik dayanıklılık, olumsuzluklarla mücadele etme, stresli durumlarda ayakta kalma ve her durumda değişimi kabul edip tüm zorluklara karşı üstün gelme yeteneği olarak görülür (Çataloğlu, 2011).

Psikolojik sağlamlık çerçevesinde birçok tanım mevcuttur bundan dolayı psikolojik sağlamlığı tek bir boyutta açıklamak mümkün değildir. Fakat Psikolojik dayanıklılığın dinamik ve sürekli geliştirilen bir olgu olması; travma ve zor yaşam olaylarıyla baş edilmesi ve uyum sağlaması bakımından bir çok tanımla benzeşim göstermektedir (Öz ve Bahadır Yılmaz, 2009).

Psikolojik sağlamlığın gelişebilmesi için kişinin sürekli strese, zorlu veya riskli yaşam olayların maruz kalması ve bu sıkıntıların üstesinden başarılı bir şekilde gelip, değişime uyum sağlaması ve psikolojik sağlamlığı bir kişilik özelliği haline getirmesi gerekmektedir (Eraslan, 2014).

Masten ve diğerleri yaptıkları literatür taraması sonuçlarına göre psikolojik dayanıklılık kavramlarının 3 temel noktada benzeşim gösterdiği saptanmıştır. Bunlardan birinci özellik, zorluklar ve stresli olumsuz olaylar sonucunda kişinin bu zorlukları beklenenden daha iyi bir şekilde aşması ve ayakta kalmasını sağlayan özellik veya kişinin psikolojik dayanıklılık çerçevesinde bir yeteneğe sahip olduğuna dair inancı olarak tanımlanmaktadır. Bu özelliklerden yola çıkarak birçok insan yaşamış olduğu zorluklarda veya olumsuzluklarda bu temel olguları yaşamaktadır. İkinci temel özellik, kişinin ailesel çatışmalara, boşanma, sınav gibi stresli durumlara kolayca uyum sağlamasıdır. Üçüncü temel özellik ise, kazalara maruz kalma, travma, sevilen birinin

kaybı, doğal afet yaşama gibi durumları atlatmayı ifade eder. Bu özellikte yaşanan travmadan kurtulmak için psikolojik dayanıklılığın yanında kişisel özelliklerin ve farklılıklarında çok önemli olduğu ifade edilmektedir (Tümlü ve Receptoğlu, 2013).

Çocukların karşılaştıkları zorluklar karşısında verdikleri tepkiler doğuştan gelen kişisel özellikleri ve çevresinden gördükleri ile şekillenmektedir. Bozuk aile yapısı, yaşanan doğal afetler, terör, yoksulluk, şiddet gibi olaylara maruz kalan çocuklar psikolojik dayanıklılık çerçevesinde risk grubunda değerlendirilmektedir. Bir bireyin çocukluk çağında bu risk gruplarından bir kaçını bir arada yaşaması ileriki yaşlarda psikolojik dayanıklılığını etkilemektedir (Kararımak, 2008).

Psikolojik sağlamlık, olumsuzluklar karşısında uyum sağlama süreci ile bağlantılı olarak, bu uyum sürecini sağlayan koruyucu faktörler ve mevcut risk durumları ile etkileşim içerisinde ortaya çıkmaktadır. Psikolojik dayanıklılık, kişiyi olumsuz çevreden koruyan bir kişilik özellik olmaktan ziyade kişinin zorlu yaşam olaylarının altından başarıyla kalkmayı, çevresel olumsuzlukların etkisini azaltmayı sağlayan becerilerin gelişimi sağlayan koruyucu faktörlerdir (Tümlü ve Receptoğlu, 2013).

Risk; Kişinin yaşadığı zorluklar, stres yaratan sıkıntılar ve felaketler anlamına gelmektedir. Psikolojik sağlamlıkta risk faktörleri, olumsuz olayların etkisini ve olasılığını arttıran veya var olan problemin çözülmeden devam etmesi olarak tanımlanır (Çataloğlu, 2011).

Risk faktörleri; kişinin kendisiyle ilgili olan mizaç özellikleri, kendini ifade edememesi, sağlık problemleri, ortalamanın altında ki zeka düzeyi, agresif yada pasif kişiliği, savunma mekanizmalarını kullanamaması gibi kişiyle ilgili risklerin yanında, kişinin ailesinden kaynaklanan şiddet, zorba ve tutarsız ebeveyn tutumu, boşanma, ailede sağlıklı bir iletişim şeklinin olmaması, ihmal ve istismar gibi aile yönünden kaynaklanan risk grupları da görülmektedir (Tümlü ve Receptoğlu, 2013).

Risk faktörlerinin etkisini ve ya zorluğunu azaltmak ya da kalıcı çözüme ulaştırmak için koruyucu faktörlere ihtiyaç vardır. Bu koruyucu faktörler kişinin zorluklara karşı uyum sağlaması ve bireyin yeterlilikleri geliştirir. Kişin iç kontrol odağının bilincinde olması, ebeveynlerle yakın ilişkilerin sağlıklı bir şekilde sağlanmış



olması, düzenli bir ev ortamının olması, güvenli bir çocukluk geçirilmesi ve kişinin ebeveynleriyle arasında güvenli bir bağlanmanın oluşması, yüksek sosyo-ekonomik koşullar, iyi alınmış bir eğitim, güvenli bir şekilde oluşan arkadaşlık ilişkileri gibi bir çok olumlu koşul psikolojik dayanıklılıkta koruyucu faktörleri etkilemektedir (Tümlü ve Recepoğlu, 2013).

Koruyucu faktörler, kişisel özelliklerden ve çevresel toplumsal faktörlerden etkilenmektedir. Önemli olan kişinin bu koruyucu faktörlerden hangisini kullandığından ziyade ne şekilde kullandığı ve olumsuzlukları, zorlukları ne şekilde aştığıdır. Bu bağlamda psikolojik sağlamlığın açıklanmasında koruyucu faktörlerin önemi, risk altında ki kişilerle koruyucu bireysel ve çevresel özellikleri benimseyen gruplar incelendiğinde neden iki grup arasında fark olduğu bu farkların neyden kaynaklandığı açık bir şekilde görülmektedir (Çataloğlu, 2011).

Yapılan araştırmalarda göre psikolojik dayanıklılığı benimseyen kişiler meraklı, hayatı yaşama konusunda enerjik, her durumda iç gözü sahibi, geleceğe karşı umutlu ve her koşulda yeni deneyimlere açık oldukları görülmektedir. Bu kişiler pozitif bir dünya görüşüne sahip oldukları için zorluklar karşısında hemen toparlanmakta ve ayağa kalkma konusunda motive olmaktadır. Zor durumları fırsata çevirmek konusunda yetenekli oldukları araştırmalarla desteklenmektedir (Yılmaz ve Sipahioğlu, 2012).

# ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

## YÖNTEM

### 3.1. Örneklem

Araştırmanın çalışma evreni, İstanbul ilinde Üsküdar Üniversitesinde eğitimini sürdüren 18-25 yaş arası kadın ve erkek üniversite öğrencileridir.

Üsküdar üniversitesinde okuyan öğrenciler arasında çalışmaya gönüllü olan 156 öğrencinden veri toplanmıştır. Verilerin spss yüklendikten sonra 10 kişinin veri formunda eksik cevaplanmış maddeler tespit edilerek çalışmadan bu veriler çıkarılmıştır. Toplam 146 kişiden oluşan araştırma grubu, uygun örnekleme yoluyla oluşturulmuştur.

Araştırmaya 146 katılımcı Üsküdar Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde okumakta olan ve bu araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerden oluşmaktadır. Tamamı 18-25 yaşları arasında olan 146 üniversite öğrencisinin 76'sı kadın ve 70'i erkektir.

### 3.2. Veri Toplama Araçları

Katılımcılara kendilerinin yanıtlayacağı anketler biçiminde çeşitli ölçüm araçlarından oluşan 5 sayfalık bir batarya uygulanmıştır. Bu bataryada Sosyo- demografik Bilgi Formu, Erişkin Bağlanma Biçimi Ölçeği, Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği, SCL-45 ve Çocukluk Çağı Travma Ölçeği olacak şekilde kategorilere ayrılmıştır.

#### 3.2.1. Sosyo-demografik Bilgi Formu

Sosyodemografik veri formunun kullanım amacı uygulanan anketlere katkı sağlayan bireyler hakkında detaylı bilgi edinmektir. Araştırmacı tarafından hazırlanan Sosyo-demografik Bilgi Formunda katılımcılardan yaş aralığı, cinsiyet, eğitim seviyesi, okuduğu bölüm-sınıf, medeni durum, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi ve eğitim geçmişi ile ilgili kişisel değişkenleri bildirmeleri istenen toplam 11 soru yer almaktadır.

### 3.2.2. Erişkin Bağlanma Ölçeği

Ölçeğin dilsel geçerliği için seçilen iki uzmandan elde edilen Cohen Kappa uyuma ölçümü değeri .87 ve içerik geçerliği için .72 'dir. Açımlayıcı faktör analizi, ölçekte yer alan 18 maddenin üç boyut altında tutarlı şekilde toplandıklarını göstermektedir. Araştırma sonucunda geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinden kullanışlı bir ölçek elde edildiği anlaşılmaktadır. Elde kalan 18 maddenin kaçınan bağlanma stilinde 7, kaygılı-kararsız bağlanma stillerinde 6, güvenli bağlanma alt boyutunda 5 madde olmak üzere üç boyut altında toplandığı görülmüştür. Gelecek araştırmalarda ileri yaş grupları, farklı sosyo-ekonomik düzeye sahip bireyler üzerinde uygulamalar yapılması ölçeğin farklı yaş grupları üzerindeki geçerliğini de sınamaya yardımcı olacaktır.

### 3.2.3. Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği

Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin öncelikle Türkçe'ye çeviri ve geri çeviri çalışmaları yapılmış ve ölçek 350 öğrenci ve 262 çalışan örneklem gruplarına uygulanmıştır. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği ile iç tutarlılığı araştırılmış, geçerliliği için ölçüt bağımlı geçerliliği ve Amos 16.0 programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bulgular Türkçe'ye uyarlanan Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin psikometrik açıdan kabul edilebilir düzeylerde güvenilir ve geçerli olduğunu göstermektedir.

### 3.2.4. SCL-45 Ölçeği

Ruhsal Belirti Tarama Listesi SCL-45: Bireylerdeki psikolojik belirtilerin (Semptomların) ne düzeyde olduğunu ve hangi alanlara yayıldığını belirleyen bir ölçü aracıdır. HSCL'nin 5 semptom boyutuna (alt ölçeğine; Somatizasyon (SOM), Obsesif - Kompulsif (O-C), Kişilerarası Duyarlılık (INT), Depresyon (DEP), Kaygı (ANK) 4 yeni alt ölçek Öfke - Düşmanlık (HOS), Fobik Reaksiyon (PHOB), Paranoid Düşünce (PAR), Psikotizim (PSY) eklenerek, 4 cevap kategorisi, «Hiç» den, «İleri derecede» ye doğru 0-1 -2-3-4 şeklinde işaretlenen ve bulunuş derecesini gösteren 5 cevap skalası geliştirilerek 9 alt maddeden ve 9 alt ve bir de ek skala olmak üzere 10 semptom grubundan oluşan bir kendini anlatma envanteri haline getirilmiştir

### 3.2.5. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği

1994 yılında Bernstein tarafından geliştirilen bu ölçeğin, 1996'da Türkçeye uyarlanması, 2012'de geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Şar tarafından yapılmıştır. 20 yaş öncesi istismar ve ihmal yaşantılarını geriye dönük ve niceliksel olarak değerlendirmede yararlı olan, öz bildirim dayalı, uygulaması kolay bir ölçme aracıdır. Bu ölçek; üç tanesi travmanın minimize edilmesini ölçen maddeler olmak üzere toplam 28 maddeden oluşur. Bu ölçek ile çocukluk çağı cinsel, fiziksel, duygusal istismarı ve duygusal ve fiziksel ihmali konu alan beş alt puan ile bunların birleşiminden oluşan toplam puan elde edilmektedir.

### 3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma öncesinde tez önerisi Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu onayına sunulmuş ve onay alınmıştır. Veriler Mart 2018 – Nisan 2018 tarihleri arasında toplanmıştır. Katılımcılar, çalışma içeriğine ilişkin yazılı olarak bilgilendirilmiş ve izinleri alınmıştır.

Çalışmanın veri toplama işlemi tek şekilde gerçekleştirilmiştir. Üsküdar Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde okuyan 18-25 yaş aralığındaki öğrencilere ulaşılabilir örnekleme yoluyla ulaşılmış, test bataryaları öğretim üyeleri tarafından belirlenen ders saatlerinde sınıf ortamında dağıtılmış ve öğrenciler tarafından doldurulan bataryalar dersin sonunda toplanmıştır.

Verilerin analizi SPSS 22 programı ile yapılmış ve %95 güven düzeyi ile çalışılmıştır.

Katılımcıların Psikolojik Dayanıklılık, Erişkin Bağlanma Biçimi, Çocukluk Çağı Travmaları ve Symptom Değerlendirme için yapılan normallik analizine göre puanlar normal dağılım göstermediği için demografik değişkenlere göre farklılık gösterme durumu parametrik olmayan test tekniklerinden Mann Whitney ve Kruskal Wallis testleri ile analiz edilmiştir. Psikolojik Dayanıklılık, Erişkin Bağlanma Biçimi, Çocukluk Çağı Travmaları ve Symptom Değerlendirme arasındaki ilişki parametrik olmayan test tekniği olan Spearman korelasyon testi ile analiz edilmiştir.

## **Parametrik Olmayan Testler**

Mann Whitney bağımsız iki grubun nicel bir değişken açısından karşılaştırılmasında, Kruskal Wallis bağımsız k grubun ( $k>2$ ) nicel bir değişken açısından karşılaştırılmasında kullanılan test tekniğidir.

Spearman korelasyon testi iki nicel değişken arasındaki ilişkinin yönü ve kuvvetini inceleyen test tekniğidir.



## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

### BULGULAR

**Tablo 1: Kişisel bulgular**

		n	%
Cinsiyet	Erkek	70	47,9
	Kadın	76	52,1
Eğitim durumu	1.sınıf	32	25,0
	2.sınıf	48	37,5
	3.sınıf	22	17,2
	4.sınıf	17	13,3
	Ön Lisans	6	4,7
	Yüksek Lisans	3	2,3
Annenin mesleği	Ev hanımı	98	73,1
	Çalışıyor	36	26,9
Çalışma Durumu	Öğrenci	130	89,7
	Yarı zamanlı iş	14	9,7
	Tam zamanlı iş	1	,7
Medeni Durumu	Bekar/ilişkim yok	119	83,2
	Evli/ Düzenli ilişkim var	24	16,8
Kimlerle yaşıyorsunuz?	Çekirdek aile	115	79,9
	Geniş aile	11	7,6
	Tek başına	11	7,6
	Diğer	7	4,9

Ankete cevap veren katılımcıların çoğunluğu kadın (%52,1); 2.sınıf (%37,5); annesi ev hanımı (%73,1); öğrenci (%89,7); bekar (%83,2); çekirdek ailesiyle birlikte yaşamaktadır (%79,9).

**Tablo 2: Öğretim hayatı ile ilgili bilgiler**

		n	%
Öğretim hayatınız boyunca disiplin cezası aldınız mı?	Disiplin cezası aldım	15	10,3
	Hiç disiplin cezası almadım	131	89,7
Öğretim hayatınız boyunca sınıfta kaldınız mı?	Sınıfta kaldım	12	8,5
	Hiç sınıfta kalmadım	130	91,5
Bugüne kadar olan eğitim hayatınızda ki ders başarı durumunuz nedir?	Mükemmel	11	7,7
	Çok iyi	30	21,0
	Ortalamanın üzerinde	60	42,0
	Orta düzeyde	38	26,6
	Ortalamanın biraz altında	4	2,8
	Ortalamanın oldukça altında	0	0,0

Ankete cevap veren katılımcıların çoğunluğu öğretim hayatı boyunca disiplin cezası almamış (%89,7); hiç sınıfta kalmamış (%91,5) ve bugüne kadar olan eğitim hayatındaki ders başarı durumu ortalamanın üzerindedir (%42,0).

**Tablo 3: Yaş, anne ve babanın eğitim sürelerinin betimsel istatistikleri**

	N	Minimum	Maximum	Ortalama	ss
Yaş	145	18	28	20,72	1,70
Anne Eğitim düzeyi(kaç yıl okuduğu)	134	1	16	7,75	3,39
Babanın Eğitim düzeyi(kaç yıl okuduğu)	130	1	18	10,03	4,02

Ankete cevap veren katılımcıların yaşları ortalaması  $20,72 \pm 1,70$ ; annesinin eğitim görme süresi ortalaması  $7,75 \pm 3,39$  yıl; babasının eğitim görme süresi ortalaması  $10,03 \pm 4,02$  yıldır.

**Tablo 4: Normallik Testi**

	Shapiro-Wilk		
	Statistic	n	p
Yapısal Stil	,963	146	,001
Gelecek Algısı	,955	146	,000
Aile Uyumu	,914	146	,000
Kendilik Algısı	,943	146	,000
Sosyal Yeterlilik	,942	146	,000
Sosyal Kaynaklar	,967	146	,002
Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	,951	146	,000
Güvenli Bağlanma	,932	146	,000
Kaçıngan Bağlanma	,944	146	,000
Kaygılı Kararsız Bağlanma	,904	146	,000
Erişkin Bağlanma Biçimi	,983	146	,043
Duygusal İstismar	,708	146	,000
Fiziksel İstismar	,434	146	,000
Fiziksel İhmal	,772	146	,000
Duygusal İhmal	,890	146	,000
Cinsel İstismar	,396	146	,000
Minimizasyon	,797	146	,000
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	,794	146	,000
Kaygı	,892	146	,000
Depresyon	,939	146	,000
Obsesif kompulsif	,856	146	,000
Somatizasyon	,910	146	,000
Fobik Anksiyete	,966	146	,001
Düşmanlık	,955	146	,000
Kişilerarası Hassasiyet	,783	146	,000
Paranoyak Düşünce	,915	146	,000
Psikotizm	,889	146	,000

**p<0,05=normal dağılmıyor**

Psikolojik Dayanıklılık, Erişkin Bağlanma Biçimi, Çocukluk Çağı Travmaları ve Semptom Değerlendirme için yapılan normallik analizine göre puanların normal dağılım göstermediği belirlenmiştir (p<0,05).



#### 4.1.İlişki Testleri

**Tablo 5: Psikolojik dayanıklılık ile erişkin bağlanma biçimi arasındaki ilişkinin incelenmesi**

		Güvenli Bağlanma	Kaçıngan Bağlanma	Kaygılı Kararsız Bağlanma	Erişkin Bağlanma Biçimi	
Spearman's rho	Yapısal Stil	Rho	,078	,077	,081	-,035
		P	,350	,355	,330	,676
		N	146	146	146	146
	Gelecek Algısı	Rho	,363**	-,177*	-,008	,253**
		P	,000	,033	,925	,002
		N	146	146	146	146
	Aile Uyumu	Rho	,194*	,029	,054	,052
		P	,019	,732	,517	,530
		N	146	146	146	146
	Kendilik Algısı	Rho	,299**	,019	,005	,092
		P	,000	,816	,949	,268
		N	146	146	146	146
	Sosyal Yeterlilik	Rho	,424**	-,105	,048	,224**
		P	,000	,209	,562	,007
		N	146	146	146	146
	Sosyal Kaynaklar	Rho	,272**	-,088	,002	,165*
		P	,001	,289	,979	,046
		N	146	146	146	146
Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	Rho	,345**	-,062	,027	,166*	
	P	,000	,459	,743	,045	
	N	146	146	146	146	

**p\* $<$ 0,05; p\*\* $<$ 0,01**

Psikolojik Dayanıklılık ile Erişkin Bağlanma Biçimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Korelasyon)

Gelecek Algısı ile Güvenli Bağlanma arasında pozitif yönlü orta bir ilişki, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Aile uyumu ile Güvenli Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Kendilik Algısı ile Güvenli Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır. Sosyal Yeterlilik ile Güvenli Bağlanma arasında pozitif yönlü orta bir ilişki, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Sosyal Kaynaklar ile Güvenli Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır. Psikolojik Dayanıklılık ile Güvenli Bağlanma arasında pozitif yönlü orta bir ilişki, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

**Tablo 6: Psikolojik dayanıklılık ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi**

		Duygusal İstismar	Fiziksel İstismar	Fiziksel İhmal	Duygusal İhmal	Cinsel İstismar	Minimizasyon	Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	
Spearman' s rho	Yapısal Stil	rho	,126	,151	,053	,003	,172*	-,094	,087
		p	,130	,068	,527	,973	,038	,257	,299
		n	146	146	146	146	146	146	146
	Gelecek Algısı	rho	-,023	,003	-,120	-,087	,146	-,080	-,068
		p	,783	,975	,149	,294	,079	,338	,415
		n	146	146	146	146	146	146	146
	Aile Uyum	rho	,062	,085	-,062	-,035	,101	-,070	-,022
		p	,454	,306	,455	,675	,223	,401	,792
		n	146	146	146	146	146	146	146
	Kendilik Algısı	rho	,045	,111	-,106	-,048	,114	-,124	-,046
		p	,589	,183	,205	,566	,169	,135	,581
		n	146	146	146	146	146	146	146
	Sosyal Yeterlilik	rho	,099	,131	-,061	-,042	,188*	-,065	,015
		p	,232	,115	,463	,615	,023	,433	,854
		n	146	146	146	146	146	146	146
	Sosyal Kaynaklar	rho	,040	,126	-,100	-,039	,092	-,114	-,026
		p	,633	,129	,231	,643	,268	,172	,757
		n	146	146	146	146	146	146	146
	Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	rho	,069	,120	-,073	-,033	,164*	-,142	-,001
		p	,411	,150	,378	,694	,047	,087	,994
		n	146	146	146	146	146	146	146

p\* $<0,05$ ; p\*\* $<0,01$

Psikolojik Dayanıklılık ile Çocukluk Çağı Travmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Korelasyon)

Yapısal Stil ile Cinsel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır. Psikolojik Dayanıklılık ile Cinsel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

**Tablo 7: Psikolojik dayanıklılık ile sempton değerlendirme arasındaki ilişkinin incelenmesi**

		Kaygı	Depresyon	Obsesif kompulsif	Somatizasyon	Fobik Anksiyete	Düşmanlık	Kişilere Hassasiyet	Parano yak Düşünce	Psikotizm	
Spearman's rho	Yapısal Stil	Rho	,033	,100	,108	,121	,026	,087	,150	,094	,019
		P	,692	,230	,194	,146	,752	,299	,070	,261	,824
		N	146	146	146	146	146	146	146	146	146
	Gelecek Algısı	Rho	-,068	-,022	-,003	-,057	-,144	-,126	-,047	-,022	-,079
		P	,412	,788	,969	,493	,082	,129	,569	,788	,342
		N	146	146	146	146	146	146	146	146	146
	Aile Uyumu	Rho	,004	,017	,093	-,012	-,104	-,008	,122	,062	-,005
		P	,965	,841	,267	,887	,213	,927	,144	,458	,953
		N	146	146	146	146	146	146	146	146	146
	Kendilik Algısı	Rho	,028	-,037	,114	-,014	,017	,042	,093	,063	,017
		P	,734	,657	,170	,864	,835	,614	,264	,450	,837
		N	146	146	146	146	146	146	146	146	146
	Sosyal Yeterlilik	Rho	-,056	-,037	,027	-,078	-,107	-,021	-,028	-,012	-,042
		P	,504	,661	,749	,351	,197	,805	,735	,881	,615
		N	146	146	146	146	146	146	146	146	146
Sosyal Kaynaklar	Rho	-,063	-,066	,018	-,093	-,158	-,056	-,004	-,038	-,060	
	P	,449	,429	,832	,265	,056	,503	,963	,652	,475	
	N	146	146	146	146	146	146	146	146	146	
Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	Rho	-,022	-,015	,079	-,027	-,092	-,031	,058	,019	-,038	
	P	,790	,862	,344	,750	,267	,713	,487	,819	,645	
	N	146	146	146	146	146	146	146	146	146	

**p\* $<$ 0,05; p\*\* $<$ 0,01**

Psikolojik Dayanıklılık ile Sempton Değerlendirme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Korelasyon)

Psikolojik Dayanıklılık ile Semptom Değerlendirme arasında ilişki bulunmamaktadır ( $p>0,05$ ).

**Tablo 8: Çocukluk çağı travmaları ile erişkin bağlanma biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi**

		Güvenli Bağlanma	Kaçıngan Bağlanma	Kaygılı Kararsız Bağlanma	Erişkin Bağlanma Biçimi	
Spearman's rho	Duygusal İstismar	rho	-,011	,070	,019	-,056
		p	,893	,399	,823	,501
		n	146	146	146	146
	Fiziksel İstismar	rho	-,040	,086	,041	-,099
		p	,636	,303	,623	,233
		n	146	146	146	146
	Fiziksel İhmal	rho	-,045	,143	,095	-,144
		p	,587	,085	,256	,083
		n	146	146	146	146
	Duygusal İhmal	rho	-,111	,154	,115	-,198*
		p	,181	,064	,167	,016
		n	146	146	146	146
	Cinsel İstismar	rho	,176*	,066	,134	-,021
		p	,033	,428	,106	,804
		n	146	146	146	146
	Minimizasyon	rho	-,060	,017	,013	-,001
		p	,474	,840	,877	,986
		n	146	146	146	146
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	rho	-,044	,117	,113	-,146	
	p	,594	,158	,176	,079	
	n	146	146	146	146	

**$p^*<0,05$ ;  $p^{**}<0,01$**

Çocukluk Çağı Travmaları ile Erişkin Bağlanma Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Korelasyon)

Duygusal İhmal ile Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Cinsel İstismar ile Güvenli Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

**Tablo 9: Sempton değerlendirme ile erişkin bağlanma biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi**

		Güvenli Bağlanma	Kaçıngan Bağlanma	Kaygılı Kararsız Bağlanma	Erişkin Bağlanma Biçimi	
Spearman's rho	Kaygı	rho	-,229**	,326**	,312**	-,421**
		p	,005	,000	,000	,000
		n	146	146	146	146
	Depresyon	rho	-,311**	,317**	,366**	-,478**
		p	,000	,000	,000	,000
		n	146	146	146	146
	Obsesif kompulsif	rho	-,117	,208*	,237**	-,276**
		p	,160	,012	,004	,001
		n	146	146	146	146
	Somatizasyon	rho	-,287**	,265**	,288**	-,400**
		p	,000	,001	,000	,000
		n	146	146	146	146
	Fobik Anksiyete	rho	-,232**	,289**	,193*	-,351**
		p	,005	,000	,019	,000
		n	146	146	146	146
	Düşmanlık	rho	-,244**	,255**	,336**	-,399**
		p	,003	,002	,000	,000
		n	146	146	146	146
	Kişilerarası Hassasiyet	rho	-,230**	,288**	,299**	-,396**
		p	,005	,000	,000	,000
		n	146	146	146	146
Paranoyak Düşünce	rho	-,202*	,182*	,209*	-,297**	
	p	,014	,028	,011	,000	
	n	146	146	146	146	
Psikotizm	rho	-,141	,230**	,179*	-,263**	
	p	,089	,005	,030	,001	
	n	146	146	146	146	

**p\* < 0,05; p\*\* < 0,01**

Sempton Değerlendirme ile Erişkin Bağlanma Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Korelasyon)

Kaygı ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Kaçıngan Bağlanma arasında pozitif yönlü orta bir ilişki; Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında pozitif yönlü orta bir ilişki; Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü orta ilişki bulunmaktadır.

Depresyon ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında negatif yönlü orta bir ilişki; Kaçıngan Bağlanma arasında pozitif yönlü orta bir ilişki; Kaygılı Kararsız Bağlanma

arasında pozitif yönlü orta bir ilişki; Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü orta ilişki bulunmaktadır.

Obsesif kompulsif ile Kaçınan Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Erişkin Bağlanma Biçimi negatif yönlü zayıf ilişki bulunmaktadır.

Somatizasyon ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Kaçınan Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü orta ilişki bulunmaktadır.

Fobik Anksiyete ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Kaçınan Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü orta ilişki bulunmaktadır.

Düşmanlık ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Kaçınan Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında pozitif yönlü orta bir ilişki; Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü orta ilişki bulunmaktadır.

Kişilerarası Hassasiyet ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Kaçınan Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında pozitif yönlü orta bir ilişki; Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü orta ilişki bulunmaktadır.

Paranoyak Düşünce ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Kaçınan Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü zayıf ilişki bulunmaktadır.

Psikotizm ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Kaçınan Bağlanma arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Kaygılı Kararsız Bağlanma

arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Erişkin Bağlanma Biçimi arasında negatif yönlü zayıf ilişki bulunmaktadır.

**Tablo 10: Sempton değerlendirme ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi**

		Duygusal İstismar	Fiziksel İstismar	Fiziksel İhmal	Duygusal İhmal	Cinsel İstismar	Minimizasyon	Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	
Spearman' s rho	Kaygı	rho	,436**	,217**	,134	,226**	,189*	-,090	,287**
		p	,000	,009	,106	,006	,022	,281	,000
		n	146	146	146	146	146	146	146
	Depresyon	rho	,291**	,075	,138	,293**	,064	-,149	,280**
		p	,000	,367	,096	,000	,446	,072	,001
		n	146	146	146	146	146	146	146
	Obsesif kompulsif	rho	,409**	,244**	,187*	,213**	,218**	-,166*	,287**
		p	,000	,003	,024	,010	,008	,045	,000
		n	146	146	146	146	146	146	146
	Somatizasyon	rho	,367**	,217**	,210*	,254**	,193*	-,151	,329**
		p	,000	,009	,011	,002	,020	,069	,000
		n	146	146	146	146	146	146	146
	Fobik Anksiyete	rho	,268**	,170*	,072	,161	,137	-,118	,180*
		p	,001	,040	,390	,053	,098	,157	,029
		n	146	146	146	146	146	146	146
	Düşmanlık	rho	,325**	,188*	,125	,167*	,182*	-,081	,231**
		p	,000	,023	,133	,044	,028	,332	,005
		n	146	146	146	146	146	146	146
Kişilerarası Hassasiyet	rho	,370**	,293**	,218**	,222**	,281**	-,085	,295**	
	p	,000	,000	,008	,007	,001	,310	,000	
	n	146	146	146	146	146	146	146	
Paranoyak Düşünce	rho	,283**	,191*	,087	,094	,191*	,037	,139	
	p	,001	,021	,298	,260	,021	,658	,094	
	n	146	146	146	146	146	146	146	
Psikotizizm	rho	,426**	,277**	,179*	,199*	,281**	-,101	,292**	
	p	,000	,001	,030	,016	,001	,226	,000	
	n	146	146	146	146	146	146	146	

p\* $<0,05$ ; p\*\* $<0,01$

Sempton Değerlendirme ile Çocukluk Çağı Travmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Korelasyon)

Kaygı ile Duygusal İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Fiziksel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Duygusal İhmal arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Çocukluk Çağı Travmaları arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Depresyon ile Duygusal İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Duygusal İhmal arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Çocukluk Çağı Travmaları arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Obsesif kompulsif ile Duygusal İstismar arasında pozitif yönlü orta bir ilişki; Fiziksel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Fiziksel İhmal arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Duygusal İhmal arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Cinsel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Minimizasyon arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki; Çocukluk Çağı Travmaları arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Somatizasyon ile Duygusal İstismar arasında pozitif yönlü orta bir ilişki; Fiziksel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Fiziksel İhmal arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Duygusal İhmal arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Cinsel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Çocukluk Çağı Travmaları arasında pozitif yönlü orta bir ilişki bulunmaktadır.

Fobik Anksiyete ile Duygusal İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Fiziksel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Çocukluk Çağı Travmaları arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Düşmanlık ile Duygusal İstismar arasında pozitif yönlü orta bir ilişki; Fiziksel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Duygusal İhmal arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Cinsel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Çocukluk Çağı Travmaları arasında pozitif yönlü orta bir ilişki bulunmaktadır.



Kişilerarası Hassasiyet ile Duygusal İstismar arasında pozitif yönlü orta bir ilişki; Fiziksel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Fiziksel İhmal arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Duygusal İhmal arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Cinsel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Çocukluk Çağı Travmaları arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Paranoyak Düşünce ile Duygusal İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Fiziksel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Cinsel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

Psikotizizm ile Duygusal İstismar arasında pozitif yönlü orta bir ilişki; Fiziksel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Fiziksel İhmal arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Duygusal İhmal arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Cinsel İstismar arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki; Çocukluk Çağı Travmaları arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki bulunmaktadır.

#### 4.2. Karşılaştırma Testleri

**Tablo 11: Psikolojik dayanıklılığın cinsiyet açısından incelenmesi**

Cinsiyet		N	Sıra Ort	U	p
Yapısal Stil	Erkek	70	71,57	2525,000	,596
	Kadın	76	75,28		
Gelecek Algısı	Erkek	70	67,59	2246,000	,104
	Kadın	76	78,95		
Aile Uyumu	Erkek	70	63,81	1981,500	,008*
	Kadın	76	82,43		
Kendilik Algısı	Erkek	70	69,99	2414,000	,334
	Kadın	76	76,74		
Sosyal Yeterlilik	Erkek	70	68,72	2325,500	,189
	Kadın	76	77,90		
Sosyal Kaynaklar	Erkek	70	63,71	1974,500	,007*
	Kadın	76	82,52		
Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	Erkek	70	65,51	2100,500	,028*
	Kadın	76	80,86		

**p\* < 0,05**

Psikolojik Dayanıklılığın Cinsiyet Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Erkek ile kadın katılımcılar arasında Aile Uyumunu açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p<0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde kadınlarda Aile Uyumunu daha fazladır.

Erkek ile kadın katılımcılar arasında Sosyal Kaynaklar açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p<0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde kadınlarda Sosyal Kaynaklar daha fazladır.

Erkek ile kadın katılımcılar arasında Psikolojik Dayanıklılık açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p<0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde kadınlarda Psikolojik Dayanıklılık daha fazladır.

**Tablo 12: Erişkin bağlanma biçimlerinin cinsiyet açısından incelenmesi**

Cinsiyet		n	Sıra Ort	U	p
Güvenli Bağlanma	Erkek	70	70,34	2439,000	,377
	Kadın	76	76,41		
Kaçınan Bağlanma	Erkek	70	80,23	2189,000	,060
	Kadın	76	67,30		
Kaygılı Kararsız Bağlanma	Erkek	70	70,30	2436,000	,371
	Kadın	76	76,45		
Erişkin Bağlanma Biçimi	Erkek	70	70,69	2463,000	,438
	Kadın	76	76,09		

**$p*<0,05$**

Erişkin Bağlanma Biçimlerinin Cinsiyet Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Erkek ile kadın katılımcılar arasında Erişkin Bağlanma Biçimi ve alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ( $p>0,05$ ).

**Tablo 13: Çocukluk çağı travmalarının cinsiyet açısından incelenmesi**

Cinsiyet		n	Sıra Ort	U	p
Duygusal İstismar	Erkek	70	71,60	2527,000	,580
	Kadın	76	75,25		
Fiziksel İstismar	Erkek	70	78,00	2345,000	,088
	Kadın	76	69,36		
Fiziksel İhmal	Erkek	70	78,86	2285,000	,130
	Kadın	76	68,57		
Duygusal İhmal	Erkek	70	80,07	2200,000	,070
	Kadın	76	67,45		
Cinsel İstismar	Erkek	70	75,33	2532,000	,452
	Kadın	76	71,82		
Minimizasyon	Erkek	70	71,57	2525,000	,572
	Kadın	76	75,28		
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Erkek	70	78,46	2312,500	,173
	Kadın	76	68,93		

**p\* < 0,05**

Çocukluk Çağı Travmalarının Cinsiyet Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Erkek ile kadın katılımcılar arasında Çocukluk Çağı Travmaları ve alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p > 0,05).

**Tablo 14: Semptom değerlendirilmesinin cinsiyet açısından incelenmesi**

Cinsiyet		n	Sıra Ort	U	p
Kaygı	Erkek	70	74,25	2607,500	,836
	Kadın	76	72,81		
Depresyon	Erkek	70	74,22	2609,500	,843
	Kadın	76	72,84		
Obsesif kompulsif	Erkek	70	72,48	2588,500	,778
	Kadın	76	74,44		
Somatizasyon	Erkek	70	75,00	2555,000	,679
	Kadın	76	72,12		
Fobik Anksiyete	Erkek	70	76,04	2482,000	,484
	Kadın	76	71,16		
Düşmanlık	Erkek	70	73,64	2650,000	,969
	Kadın	76	73,37		
Kişilerarası Hassasiyet	Erkek	70	75,17	2543,000	,638
	Kadın	76	71,96		
Paranoyak Düşünce	Erkek	70	75,04	2552,000	,670
	Kadın	76	72,08		
Psikotizizm	Erkek	70	75,59	2514,000	,564
	Kadın	76	71,58		

**p\* < 0,05**

## Sempton Değerlendirmenin Cinsiyet Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Erkek ile kadın katılımcılar arasında Sempton Değerlendirme alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ( $p>0,05$ ).

**Tablo 15: Psikolojik dayanıklılığın çalışma durumu açısından incelenmesi**

Çalışma Durumu		n	Sıra Ort	U	p
Yapısal Stil	Öğrenci	130	73,33	932,500	,782
	Çalışıyor	15	70,17		
Gelecek Algısı	Öğrenci	130	72,84	954,500	,894
	Çalışıyor	15	74,37		
Aile Uyumu	Öğrenci	130	73,70	884,500	,556
	Çalışıyor	15	66,97		
Kendilik Algısı	Öğrenci	130	74,02	843,000	,390
	Çalışıyor	15	64,20		
Sosyal Yeterlilik	Öğrenci	130	73,14	957,000	,907
	Çalışıyor	15	71,80		
Sosyal Kaynaklar	Öğrenci	130	73,37	927,500	,757
	Çalışıyor	15	69,83		
Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	Öğrenci	130	73,41	921,500	,728
	Çalışıyor	15	69,43		

$p^*<0,05$

Psikolojik Dayanıklılığın Çalışma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğrenci ile çalışan katılımcılar arasında Psikolojik Dayanıklılık ve alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ( $p>0,05$ ).

**Tablo 16: Erişkin bağlanma biçimlerinin çalışma durumu açısından incelenmesi**

Çalışma Durumu		n	Sıra Ort	U	p
Güvenli Bağlanma	Öğrenci	130	71,48	777,500	,191
	Çalışıyor	15	86,17		
Kaçınan Bağlanma	Öğrenci	130	73,43	918,500	,708
	Çalışıyor	15	69,23		
Kaygılı Kararsız Bağlanma	Öğrenci	130	71,42	769,500	,174
	Çalışıyor	15	86,70		
Erişkin Bağlanma Biçimi	Öğrenci	130	72,73	939,500	,817
	Çalışıyor	15	75,37		

$p^*<0,05$

Erişkin Bağlanma Biçimlerinin Çalışma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğrenci ile çalışan katılımcılar arasında Erişkin Bağlanma Biçimleri ve alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ( $p>0,05$ ).

**Tablo 17: Çocukluk çağı travmalarının çalışma durumu açısından incelenmesi**

Çalışma Durumu		n	Sıra Ort	U	p
Duygusal İstismar	Öğrenci	130	73,08	964,500	,942
	Çalışıyor	15	72,30		
Fiziksel İstismar	Öğrenci	130	73,74	879,000	,390
	Çalışıyor	15	66,60		
Fiziksel İhmal	Öğrenci	130	71,67	802,500	,249
	Çalışıyor	15	84,50		
Duygusal İhmal	Öğrenci	130	70,08	595,000	,013*
	Çalışıyor	15	98,33		
Cinsel İstismar	Öğrenci	130	72,83	953,500	,832
	Çalışıyor	15	74,43		
Minimizasyon	Öğrenci	130	74,42	790,000	,199
	Çalışıyor	15	60,67		
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Öğrenci	130	71,02	718,000	,095
	Çalışıyor	15	90,13		

**$p*<0,05$**

Çocukluk Çağı Travmalarının Çalışma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğrenci ile çalışan katılımcılar arasında Duygusal İhmal açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p<0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde çalışanlarda Duygusal İhmal daha fazladır.

**Tablo 18: Sempton değerlendirmenin çalışma durumu açısından incelenmesi**

Çalışma Durumu		n	Sıra Ort	U	p
Kaygı	Öğrenci	130	73,12	960,000	,922
	Çalışıyor	15	72,00		
Depresyon	Öğrenci	130	71,61	794,000	,238
	Çalışıyor	15	85,07		
Obsesif kompulsif	Öğrenci	130	72,88	959,000	,917
	Çalışıyor	15	74,07		
Somatizasyon	Öğrenci	130	72,37	892,500	,590
	Çalışıyor	15	78,50		
Fobik Anksiyete	Öğrenci	130	73,37	927,000	,754
	Çalışıyor	15	69,80		
Düşmanlık	Öğrenci	130	74,28	808,000	,277
	Çalışıyor	15	61,87		
Kişilerarası Hassasiyet	Öğrenci	130	73,57	901,500	,624
	Çalışıyor	15	68,10		
Paranoyak Düşünce	Öğrenci	130	73,29	937,500	,806
	Çalışıyor	15	70,50		
Psikotisizm	Öğrenci	130	75,52	647,500	,032*
	Çalışıyor	15	51,17		

**p\* < 0,05**

Sempton Değerlendirmenin Çalışma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğrenci ile çalışan katılımcılar arasında Psikotisizm açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p < 0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde öğrencilerde Psikotisizm daha fazladır.

**Tablo 19: Psikolojik dayanıklılığın öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumu açısından incelenmesi**

Öğretim hayatınız boyunca disiplin cezası aldınız mı?		n	Sıra Ort	U	p
Yapısal Stil	Disiplin cezası aldım	15	84,00	825,000	,308
	Hiç disiplin cezası almadım	131	72,30		
Gelecek Algısı	Disiplin cezası aldım	15	94,20	672,000	,045*
	Hiç disiplin cezası almadım	131	71,13		
Aile Uyumu	Disiplin cezası aldım	15	92,20	702,000	,070
	Hiç disiplin cezası almadım	131	71,36		
Kendilik Algısı	Disiplin cezası aldım	15	83,70	829,500	,323
	Hiç disiplin cezası almadım	131	72,33		
Sosyal Yeterlilik	Disiplin cezası aldım	15	89,00	750,000	,133
	Hiç disiplin cezası almadım	131	71,73		
Sosyal Kaynaklar	Disiplin cezası aldım	15	92,20	702,000	,070
	Hiç disiplin cezası almadım	131	71,36		
Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	Disiplin cezası aldım	15	94,13	673,000	,046*
	Hiç disiplin cezası almadım	131	71,14		

**p\* < 0,05**

#### Psikolojik Dayanıklılığın Öğretim Hayatı Boyunca Disiplin Cezası Alma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alan ile almayan katılımcılar arasında Gelecek Algısı açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p < 0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde disiplin cezası almış olanlarda Gelecek Algısı daha fazladır.

Öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alan ile almayan katılımcılar arasında Psikolojik Dayanıklılık açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p < 0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde disiplin cezası almış olanlarda Psikolojik Dayanıklılık daha fazladır.

**Tablo 20: Erişkin bağlanma biçimlerinin öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumu açısından incelenmesi**

Öğretim hayatınız boyunca disiplin cezası aldınız mı?	n	Sıra Ort	U	p	
Güvenli Bağlanma	Disiplin cezası aldım	15	89,33	745,000	,118
	Hiç disiplin cezası almadım	131	71,69		
Kaçıngan Bağlanma	Disiplin cezası aldım	15	62,07	811,000	,260
	Hiç disiplin cezası almadım	131	74,81		
Kaygılı Kararsız Bağlanma	Disiplin cezası aldım	15	71,10	946,500	,813
	Hiç disiplin cezası almadım	131	73,77		
Erişkin Bağlanma Biçimi	Disiplin cezası aldım	15	87,83	767,500	,164
	Hiç disiplin cezası almadım	131	71,86		

**p\* < 0,05**

Erişkin Bağlanma Biçimlerinin Öğretim Hayatı Boyunca Disiplin Cezası Alma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alan ile almayan katılımcılar arasında Erişkin Bağlanma Biçimleri ve alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ( $p > 0,05$ ).

**Tablo 21: Çocukluk çağı travmalarının öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumu açısından incelenmesi**

Öğretim hayatınız boyunca disiplin cezası aldınız mı?	n	Sıra Ort	U	p	
Duygusal İstismar	Disiplin cezası aldım	15	73,87	977,000	,970
	Hiç disiplin cezası almadım	131	73,46		
Fiziksel İstismar	Disiplin cezası aldım	15	78,30	910,500	,521
	Hiç disiplin cezası almadım	131	72,95		
Fiziksel İhmal	Disiplin cezası aldım	15	81,87	857,000	,405
	Hiç disiplin cezası almadım	131	72,54		
Duygusal İhmal	Disiplin cezası aldım	15	65,80	867,000	,454
	Hiç disiplin cezası almadım	131	74,38		
Cinsel İstismar	Disiplin cezası aldım	15	85,03	809,500	,094
	Hiç disiplin cezası almadım	131	72,18		
Minimizasyon	Disiplin cezası aldım	15	72,23	963,500	,896
	Hiç disiplin cezası almadım	131	73,65		
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Disiplin cezası aldım	15	75,93	946,000	,814
	Hiç disiplin cezası almadım	131	73,22		

**p\* < 0,05**



Çocukluk Çağı Travmalarının Öğretim Hayatı Boyunca Disiplin Cezası Alma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alan ile almayan katılımcılar arasında Çocukluk Çağı Travmaları ve alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ( $p>0,05$ ).

**Tablo 22: Sempton değerlendirilmenin öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumu açısından incelenmesi**

Öğretim hayatınız boyunca disiplin cezası aldınız mı?	n	Sıra Ort	U	p	
Kaygı	Disiplin cezası aldım	15	74,13	973,000	,951
	Hiç disiplin cezası almadım	131	73,43		
Depresyon	Disiplin cezası aldım	15	47,17	587,500	,011*
	Hiç disiplin cezası almadım	131	76,52		
Obsesif kompulsif	Disiplin cezası aldım	15	87,03	779,500	,187
	Hiç disiplin cezası almadım	131	71,95		
Somatizasyon	Disiplin cezası aldım	15	68,80	912,000	,648
	Hiç disiplin cezası almadım	131	74,04		
Fobik Anksiyete	Disiplin cezası aldım	15	63,80	837,000	,346
	Hiç disiplin cezası almadım	131	74,61		
Düşmanlık	Disiplin cezası aldım	15	62,93	824,000	,305
	Hiç disiplin cezası almadım	131	74,71		
Kişilerarası Hassasiyet	Disiplin cezası aldım	15	76,07	944,000	,799
	Hiç disiplin cezası almadım	131	73,21		
Paranoyak Düşünce	Disiplin cezası aldım	15	77,77	918,500	,677
	Hiç disiplin cezası almadım	131	73,01		
Psikotizm	Disiplin cezası aldım	15	74,87	962,000	,894
	Hiç disiplin cezası almadım	131	73,34		

**p\* $<0,05$**

Sempton Değerlendirmenin Öğretim Hayatı Boyunca Disiplin Cezası Alma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alan ile almayan katılımcılar arasında Depresyon açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p<0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde disiplin cezası almamış olanlarda Depresyon daha fazladır.

**Tablo 23: Psikolojik dayanıklılığın öğretim hayatı boyunca sınıfta kalma durumu açısından incelenmesi**

Öğretim hayatınız boyunca sınıfta kaldınız mı?		n	Sıra Ort	U	p
Yapısal Stil	Sınıfta kaldım	12	68,79	747,500	,811
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,75		
Gelecek Algısı	Sınıfta kaldım	12	73,50	756,000	,860
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,32		
Aile Uyum	Sınıfta kaldım	12	68,83	748,000	,814
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,75		
Kendilik Algısı	Sınıfta kaldım	12	76,17	724,000	,681
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,07		
Sosyal Yeterlilik	Sınıfta kaldım	12	65,63	709,500	,604
	Hiç sınıfta kalmadım	130	72,04		
Sosyal Kaynaklar	Sınıfta kaldım	12	68,54	744,500	,794
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,77		
Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	Sınıfta kaldım	12	69,75	759,000	,878
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,66		

**p\* < 0,05**

Psikolojik Dayanıklılığın Öğretim Hayatı Boyunca Sınıfta Kalma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğretim hayatı boyunca sınıfta kalan ile kalmayan katılımcılar arasında Psikolojik Dayanıklılık ve alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ( $p > 0,05$ ).

**Tablo 24: Erişkin bağlanma biçimlerinin öğretim hayatı boyunca sınıfta kalma durumu açısından incelenmesi**

Öğretim hayatınız boyunca sınıfta kaldınız mı?		n	Sıra Ort	U	p
Güvenli Bağlanma	Sınıfta kaldım	12	93,71	513,500	,046*
	Hiç sınıfta kalmadım	130	69,45		
Kaçınan Bağlanma	Sınıfta kaldım	12	59,63	637,500	,287
	Hiç sınıfta kalmadım	130	72,60		
Kaygılı Kararsız Bağlanma	Sınıfta kaldım	12	59,50	636,000	,282
	Hiç sınıfta kalmadım	130	72,61		
Erişkin Bağlanma Biçimi	Sınıfta kaldım	12	93,96	510,500	,047*
	Hiç sınıfta kalmadım	130	69,43		

**p\* < 0,05**

Erişkin Bağlanma Biçimlerinin Öğretim Hayatı Boyunca Sınıfta Kalma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğretim hayatı boyunca sınıfta kalan ile kalmayan katılımcılar arasında Güvenli Bağlanma açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p<0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde sınıfta kalmış olanlarda Güvenli Bağlanma daha fazladır.

Öğretim hayatı boyunca sınıfta kalan ile kalmayan katılımcılar arasında Erişkin Bağlanma Biçimi açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p<0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde sınıfta kalmış olanlarda Erişkin Bağlanma daha fazladır.

**Tablo 25: Çocukluk çağı travmaları öğretim hayatı boyunca sınıfta kalma durumu açısından incelenmesi**

Öğretim hayatınız boyunca sınıfta kaldınız mı?	n	Sıra Ort	U	p	
Duygusal İstismar	Sınıfta kaldım	12	72,13	772,500	,953
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,44		
Fiziksel İstismar	Sınıfta kaldım	12	75,04	737,500	,662
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,17		
Fiziksel İhmal	Sınıfta kaldım	12	72,13	772,500	,955
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,44		
Duygusal İhmal	Sınıfta kaldım	12	75,88	727,500	,698
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,10		
Cinsel İstismar	Sınıfta kaldım	12	58,50	624,000	,090
	Hiç sınıfta kalmadım	130	72,70		
Minimizasyon	Sınıfta kaldım	12	63,46	683,500	,451
	Hiç sınıfta kalmadım	130	72,24		
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Sınıfta kaldım	12	72,33	770,000	,941
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,42		

**$p<0,05$**

Çocukluk Çağı Travmaları Öğretim Hayatı Boyunca Sınıfta Kalma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğretim hayatı boyunca sınıfta kalan ile kalmayan katılımcılar arasında Çocukluk Çağı Travmaları ve alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ( $p>0,05$ ).

**Tablo 26: Sempton değerlendirilmenin öğretim hayatı boyunca sınıfta kalma durumu açısından incelenmesi**

Öğretim hayatınız boyunca sınıfta kaldınız mı?		n	Sıra Ort	U	p
Kaygı	Sınıfta kaldım	12	64,88	700,500	,557
	Hiç sınıfta kalmadım	130	72,11		
Depresyon	Sınıfta kaldım	12	64,46	695,500	,534
	Hiç sınıfta kalmadım	130	72,15		
Obsesif kompulsif	Sınıfta kaldım	12	80,50	672,000	,424
	Hiç sınıfta kalmadım	130	70,67		
Somatizasyon	Sınıfta kaldım	12	56,38	598,500	,181
	Hiç sınıfta kalmadım	130	72,90		
Fobik Anksiyete	Sınıfta kaldım	12	68,63	745,500	,799
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,77		
Düşmanlık	Sınıfta kaldım	12	57,13	607,500	,204
	Hiç sınıfta kalmadım	130	72,83		
Kişilerarası Hassasiyet	Sınıfta kaldım	12	62,13	667,500	,397
	Hiç sınıfta kalmadım	130	72,37		
Paranoyak Düşünce	Sınıfta kaldım	12	55,04	582,500	,144
	Hiç sınıfta kalmadım	130	73,02		
Psikotizm	Sınıfta kaldım	12	73,83	752,000	,836
	Hiç sınıfta kalmadım	130	71,28		

**p\* < 0,05**

Sempton Değerlendirmenin Öğretim Hayatı Boyunca Sınıfta Kalma Durumu Açısından İncelenmesi (Mann Whitney)

Öğretim hayatı boyunca sınıfta kalan ile kalmayan katılımcılar arasında Sempton Değerlendirme alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ( $p > 0,05$ ).

**Tablo 27: Psikolojik dayanıklılığın bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu açısından incelenmesi**

Bugüne kadar olan eğitim hayatınızda ki ders başarı durumunuz nedir		n	Sıra Ort	X <sup>2</sup>	p
Yapısal Stil	Mükemmel	11	62,73	1,518	,678
	Çok iyi	30	66,43		
	Ortalamanın üzerinde	60	74,65		
	Ortalama ya da biraz altında	42	74,62		
Gelecek Algısı	Mükemmel	11	78,73	5,231	,156
	Çok iyi	30	57,18		
	Ortalamanın üzerinde	60	73,78		
	Ortalama ya da biraz altında	42	78,27		
Aile Uyumu	Mükemmel	11	71,23	1,280	,734
	Çok iyi	30	64,60		
	Ortalamanın üzerinde	60	74,58		
	Ortalama ya da biraz altında	42	73,80		
Kendilik Algısı	Mükemmel	11	73,45	4,026	,259
	Çok iyi	30	58,97		
	Ortalamanın üzerinde	60	74,07		
	Ortalama ya da biraz altında	42	77,98		
Sosyal Yeterlilik	Mükemmel	11	68,50	3,107	,375
	Çok iyi	30	62,85		
	Ortalamanın üzerinde	60	71,67		
	Ortalama ya da biraz altında	42	79,93		
Sosyal Kaynaklar	Mükemmel	11	63,09	1,556	,669
	Çok iyi	30	66,13		
	Ortalamanın üzerinde	60	75,03		
	Ortalama ya da biraz altında	42	74,19		
Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği	Mükemmel	11	69,86	3,186	,364
	Çok iyi	30	60,48		
	Ortalamanın üzerinde	60	74,80		
	Ortalama ya da biraz altında	42	76,79		

**p\* < 0,05**

Psikolojik Dayanıklılığın Bugüne Kadar Olan Eğitim Hayatında ki Ders Başarı Durumu Açısından İncelenmesi (Kruskal Wallis)

Bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu farklı olan katılımcılar arasında Psikolojik Dayanıklılık ve alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ( $p>0,05$ ).

**Tablo 28: Erişkin bağlanma biçimlerinin bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu açısından incelenmesi**

Bugüne kadar olan eğitim hayatınızda ki ders başarı durumunuz nedir?	n	Sıra Ort	X2	p	
Güvenli Bağlanma	Mükemmel	11	80,68	2,165	,539
	Çok iyi	30	68,28		
	Ortalamanın üzerinde	60	68,17		
	Ortalama ya da biraz altında	42	77,86		
Kaçınan Bağlanma	Mükemmel	11	66,86	4,527	,210
	Çok iyi	30	67,65		
	Ortalamanın üzerinde	60	67,27		
	Ortalama ya da biraz altında	42	83,21		
Kaygılı Kararsız Bağlanma	Mükemmel	11	102,68	15,968	,001*
	Çok iyi	30	54,22		
	Ortalamanın üzerinde	60	67,43		
	Ortalama ya da biraz altında	42	83,19		
Erişkin Bağlanma Biçimi	Mükemmel	11	61,36	3,819	,282
	Çok iyi	30	80,48		
	Ortalamanın üzerinde	60	75,12		
	Ortalama ya da biraz altında	42	64,27		

**$p*<0,05$**

Erişkin Bağlanma Biçimlerinin Bugüne Kadar Olan Eğitim Hayatında ki Ders Başarı Durumu Açısından İncelenmesi (Kruskal Wallis)

Bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu farklı olan katılımcılar arasında Kaygılı Kararsız Bağlanma açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p<0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde ders başarı durumu mükemmel olanlarda Kaygılı Kararsız Bağlanma en fazladır.

**Tablo 29: Çocukluk çağı travmalarının bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu açısından incelenmesi**

Bugüne kadar olan eğitim hayatınızda ki ders başarı durumunuz nedir?		n	Sıra Ort	X2	p
Duygusal İstismar	Mükemmel	11	54,09	5,165	,160
	Çok iyi	30	79,02		
	Ortalamanın üzerinde	60	67,48		
	Ortalama ya da biraz altında	42	78,14		
Fiziksel İstismar	Mükemmel	11	64,64	5,313	,150
	Çok iyi	30	80,42		
	Ortalamanın üzerinde	60	67,00		
	Ortalama ya da biraz altında	42	75,06		
Fiziksel İhmal	Mükemmel	11	80,55	4,373	,224
	Çok iyi	30	77,42		
	Ortalamanın üzerinde	60	63,78		
	Ortalama ya da biraz altında	42	77,63		
Duygusal İhmal	Mükemmel	11	75,41	1,796	,616
	Çok iyi	30	74,35		
	Ortalamanın üzerinde	60	66,69		
	Ortalama ya da biraz altında	42	77,01		
Cinsel İstismar	Mükemmel	11	78,59	11,755	,008*
	Çok iyi	30	68,47		
	Ortalamanın üzerinde	60	64,80		
	Ortalama ya da biraz altında	42	83,08		
Minimizasyon	Mükemmel	11	68,41	0,964	,810
	Çok iyi	30	71,13		
	Ortalamanın üzerinde	60	75,58		
	Ortalama ya da biraz altında	42	68,45		
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Mükemmel	11	74,18	3,408	,333
	Çok iyi	30	77,68		
	Ortalamanın üzerinde	60	64,58		
	Ortalama ya da biraz altında	42	77,98		

**p\* < 0,05**

Çocukluk Çağı Travmalarının Bugüne Kadar Olan Eğitim Hayatında ki Ders Başarı Durumu Açısından İncelenmesi (Kruskal Wallis)

Bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu farklı olan katılımcılar arasında Cinsel İstismar açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır ( $p < 0,05$ ). Puan sıra ortalamaları incelendiğinde ders başarı durumu ortalama ya da ortalamanın biraz altında olanlarda Cinsel İstismar en fazladır.

**Tablo 30: Semptom değerlendirilmesinin bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu açısından incelenmesi**

Bugüne kadar olan eğitim hayatınızda ki ders başarı durumunuz nedir?	n	Sıra Ort	X2	p	
Kaygı	Mükemmel	11	81,23	0,789	,852
	Çok iyi	30	70,20		
	Ortalamanın üzerinde	60	70,15		
	Ortalama ya da biraz altında	42	73,51		
Depresyon	Mükemmel	11	84,05	1,213	,750
	Çok iyi	30	68,43		
	Ortalamanın üzerinde	60	70,99		
	Ortalama ya da biraz altında	42	72,83		
Obsesif kompulsif	Mükemmel	11	68,27	1,180	,758
	Çok iyi	30	73,82		
	Ortalamanın üzerinde	60	68,42		
	Ortalama ya da biraz altında	42	76,80		
Somatizasyon	Mükemmel	11	62,27	0,909	,823
	Çok iyi	30	71,05		
	Ortalamanın üzerinde	60	74,76		
	Ortalama ya da biraz altında	42	71,29		
Fobik Anksiyete	Mükemmel	11	52,23	2,804	,423
	Çok iyi	30	74,73		
	Ortalamanın üzerinde	60	73,98		
	Ortalama ya da biraz altında	42	72,39		
Düşmanlık	Mükemmel	11	65,41	0,772	,856
	Çok iyi	30	70,48		
	Ortalamanın üzerinde	60	75,24		
	Ortalama ya da biraz altında	42	70,18		
Kişilerarası Hassasiyet	Mükemmel	11	72,14	2,646	,449
	Çok iyi	30	61,68		
	Ortalamanın üzerinde	60	73,91		
	Ortalama ya da biraz altında	42	76,61		
Paranoyak Düşünce	Mükemmel	11	78,82	0,434	,933
	Çok iyi	30	70,00		
	Ortalamanın üzerinde	60	72,68		
	Ortalama ya da biraz altında	42	70,68		
Psikotizm	Mükemmel	11	64,23	2,347	,504
	Çok iyi	30	80,83		
	Ortalamanın üzerinde	60	68,15		
	Ortalama ya da biraz altında	42	73,23		

**p\* < 0,05**



## Sempton Değerlendirmenin Bugüne Kadar Olan Eğitim Hayatında ki Ders Başarı Durumu Açısından İncelenmesi (Kruskal Wallis)

Bugüne kadar olan eğitim hayatında ki ders başarı durumu farklı olan katılımcılar arasında Sempton Değerlendirme alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ( $p>0,05$ ).



## SONUÇ

Gelecek Algısı ile Güvenli Bağlanma ve Erişkin Bağlanma Biçimi arasında; Aile uyumu ile Güvenli Bağlanma arasında, Kendilik Algısı ile Güvenli Bağlanma arasında, Sosyal Yeterlilik ile Güvenli Bağlanma ve Erişkin Bağlanma Biçimi arasında, Sosyal Kaynaklar ile Güvenli Bağlanma ve Erişkin Bağlanma Biçimi arasında, Psikolojik Dayanıklılık ile Güvenli Bağlanma ve Erişkin Bağlanma Biçimi arasında bir ilişki bulunmaktadır.

Vergili (2018) güvenli bağlananların sosyal kaynaklar ortalamalarını, kaçınan bağlananların ortalamalarından anlamlı şekilde yüksek olduğunu saptamıştır. Ayrıca kaygılı bağlanma arttıkça kendilik algısı, gelecek algısı, sosyal kaynaklar, yapısal stil ve aile uyumunun azaldığını aktarmıştır.

Atik (2013) liseli ergenlerde bağlanma biçimleri ile psikolojik dayanıklılıklarının incelenmesi sonucunda bağlanma ile psikolojik dayanıklılık arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulgulamıştır.

Haleplioğlu (2017) üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma puanları arttıkça psikolojik dayanıklılık puanlarının arttığını belirlemiştir.

Yapısal Stil ile Cinsel İstismar arasında, Psikolojik Dayanıklılık ile Cinsel İstismar arasında ilişki bulunmaktadır.

Duygusal İhmal ile Erişkin Bağlanma Biçimi arasında, Cinsel İstismar ile Güvenli Bağlanma arasında ilişki bulunmaktadır.

Kaygı ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında, Kaçınan Bağlanma arasında; Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında; Erişkin Bağlanma Biçimi arasında ilişki bulunmaktadır.

Depresyon ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında, Kaçınan Bağlanma arasında, Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında ilişki bulunmaktadır.

Obsesif kompulsif ile Kaçınan Bağlanma arasında, Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında ilişki bulunmaktadır.

Somatizasyon ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında, Kaçınan Bağlanma arasında, Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında ilişki bulunmaktadır.

Fobik Anksiyete ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında, Kaçınan Bağlanma arasında, Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında ilişki bulunmaktadır.

Düşmanlık ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında, Kaçınan Bağlanma arasında, Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında ilişki bulunmaktadır.

Kişilerarası Hassasiyet ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında, Kaçınan Bağlanma arasında, Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında ilişki bulunmaktadır.

Paranoyak Düşünce ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında, Kaçınan Bağlanma arasında, Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında ilişki bulunmaktadır.

Psikotizizm ile Erişkin Güvenli Bağlanma arasında, Kaçınan Bağlanma arasında, Kaygılı Kararsız Bağlanma arasında, Erişkin Bağlanma Biçimi arasında ilişki bulunmaktadır.

Demir (2016), kayıtsız kaçınmacı ve korkulu kaçınmacı bağlanma biçimine sahip katılımcıların psikolojik dayanıklılık alt boyutlarından sosyal kaynak, kendilik algısı, gelecek algısı, sosyal yeterlilik, aile uyumu ve yapısal stil ile negatif yönlü ilişki olduğu saptamıştır.

Aydoğdu (2013) çalışmasında psikolojik dayanıklılık ile güvenli ve saplantılı bağlanma arasında anlamlı bir ilişki olmadığı; korkulu ve kayıtsız bağlanma puanlarıyla ilişki gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

Chilton (2001) korkulu bağlanma ile psikolojik dayanıklılık arasında pozitif yönde ilişki olduğunu ifade etmektedir.

Neria ve arkadaşları (2001) psikolojik dayanıklılığın güvenli bağlanma ile pozitif yönde ilişkili olduğu; bununla birlikte kaçınmacı bağlanma ve kararsız bağlanma ile negatif yönde ilişki gösterdiği sonucuna varmıştır.

Çağatay (2014) travma düzeyi ile saplantılı ve kayıtsız bağlanma stilleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır.

Kazak (2018), çocukluk çağı travması ve bağlanma stilleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulmuştur.

Kaygı ile Duygusal İstismar arasında, Fiziksel İstismar arasında, Duygusal İhmal arasında, Çocukluk Çağı Travmaları arasında ilişki bulunmaktadır.

Depresyon ile Duygusal İstismar arasında, Duygusal İhmal arasında, Çocukluk Çağı Travmaları arasında ilişki bulunmaktadır.

Obsesif kompulsif ile Duygusal İstismar arasında, Fiziksel İstismar arasında, Fiziksel İhmal arasında, Duygusal İhmal arasında, Cinsel İstismar arasında, Minimizasyon arasında, Çocukluk Çağı Travmaları arasında ilişki bulunmaktadır.

Somatizasyon ile Duygusal İstismar arasında, Fiziksel İstismar arasında, Fiziksel İhmal arasında, Duygusal İhmal arasında, Cinsel İstismar arasında, Çocukluk Çağı Travmaları arasında ilişki bulunmaktadır.

Fobik Anksiyete ile Duygusal İstismar arasında, Fiziksel İstismar arasında, Çocukluk Çağı Travmaları arasında ilişki bulunmaktadır.

Düşmanlık ile Duygusal İstismar arasında, Fiziksel İstismar arasında, Duygusal İhmal arasında, Cinsel İstismar arasında, Çocukluk Çağı Travmaları arasında ilişki bulunmaktadır.

Kişilerarası Hassasiyet ile Duygusal İstismar arasında, Fiziksel İstismar arasında, Fiziksel İhmal arasında, Duygusal İhmal arasında, Cinsel İstismar arasında, Çocukluk Çağı Travmaları arasında ilişki bulunmaktadır.

Paranoyak Düşünce ile Duygusal İstismar arasında, Fiziksel İstismar arasında, Cinsel İstismar arasında ilişki bulunmaktadır.

Psikotizizm ile Duygusal İstismar arasında, Fiziksel İstismar arasında, Fiziksel İhmal arasında, Duygusal İhmal arasında, Cinsel İstismar arasında, Çocukluk Çağı Travmaları arasında ilişki bulunmaktadır.

Psikolojik Dayanıklılıktan Aile Uyumunun, Sosyal Kaynaklar ve toplam puan olan Psikolojik Dayanıklılığın; cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Kadınlarda erkeklere göre Aile Uyumunun, Sosyal Kaynaklar ve Psikolojik Dayanıklılığın daha fazla olduğu görülmektedir.

Bindal (2018), Özer (2013) ve Oktan (2008) kadınlarda erkeklere göre psikolojik dayanıklılığın daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Dayıoğlu (2008) ve Rew ve diğerleri (2001) araştırmalarında, psikolojik dayanıklılık ile cinsiyet arasında anlamlı bir sonuç tespit etmemişlerdir.

Vergili (2018) kadın öğrencilerin sosyal kaynaklar ortalamalarını, erkeklerden anlamlı şekilde yüksek bulmuştur. Tümlü ve Receptoğlu (2013) ve Arslan ve Kabasakal (2014) ve Güngörmüş ve arkadaşları (2015) psikolojik dayanıklılık ve cinsiyet arasında kadınların lehine anlamlı düzeyde farklılık saptamışlardır. Yılmaz ve Sipahioğlu (2012) ve Şahin (2015) üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılığını incelediklerinde kadınların daha düşük düzeyde psikolojik dayanıklılığa sahip olduğunu aktarmışlardır. Ayoğlu (2012) kaygılı bağlanmanın kadınlarda erkeklere göre daha yüksek olduğu bulgulamıştır.

Batan (2016) psikolojik dayanıklılığın sosyal yeterlilik boyutunda erkeklerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin kadınlara göre daha yüksek düzeyde olduğunu belirlemiştir.

Özcan (2005), Terzi (2005), Tümlü (2012), Aydoğdu (2013) ve Karataş (2016) cinsiyet ile psikolojik dayanıklılık arasında anlamlı bir fark saptamamışlardır.

Çağatay (2014) duygusal ihmal sonuçlarının erkeklerde, kadınlara göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Çağatay (2014) erkeklerin travma düzeyinin, kadınlara göre daha yüksek olduğunu aktarmıştır.

Zeren ve diğerleri (2012) üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı istismarı ile cinsiyetler arasında örselenme yaşantıları açısından erkeklerde duygusal, fiziksel ve cinsel örselenme daha anlamlı olduğunu bulmuştur. Özen ve diğerleri (2012) çalışmasında fiziksel örselenme her iki cinsiyette aynı düzeyde iken, cinsel ve duygusal örselenme ise erkek çocuklarında daha yüksek olarak bulunmuştur.

Yıldız (2008) tarafından yapılan bir araştırmada da korkulu ve güvenli bağlanmayla cinsiyet arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olduğu erkeklerin kızlara göre daha güvenli bağlandıkları ve kızların da erkeklere göre daha korkulu bağlandıkları bulunmuştur.

Morsünbül (2005) kadınların korkulu bağlanma stilleri puanları erkeklerin korkulu bağlanma stili puanlarından daha yüksek olduğu saptamıştır.

Çağatay (2014) erişkin bağlanma biçimlerine göre cinsiyet arasında anlamlı bir farklılığa rastlamamıştır.

Scharfe ve Bartholomew (1994) ve Schmitt ve arkadaşları (2003) bağlanma özelliklerini inceledikleri çalışmalarında, erkeklerin kadınlara göre daha fazla kaçınan bağlanma özellikleri gösterdiğini belirtmektedirler. Josselson (1998) kadın ve erkekler arasında bağlanma ve yalnızlık düzeyleri açısından farklılık olduğu, erkeklerin daha fazla güvenli bağlanma örüntüsü gösterdiği sonucuna varmıştır. Erözkan (2004) çalışmasında ise erkeklerin kadınlara göre daha fazla güvenli bağlanma özellikleri gösterdiğini aktarmıştır.

Haleplioglu (2017) erişkin bağlanma stilleri ve psikolojik bağlanma değişkenleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark saptamamıştır.

Çocukluk Çağı Travmalarından Duygusal İhmal ve Semptom Değerlendirmeden Psikotizizmin öğrenci olma ya da çalışma durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Çalışanlarda duygusal ihmal daha fazla iken öğrencilerde Psikotizizm daha fazladır.

Bartholomew ve Horowitz (1991) ve Haleplioğlu (2017) bir işte çalışanların güvenli bağlanma stili ortalama puanlarını, çalışmayanlara göre anlamlı şekilde yüksek olduğunu saptamışlardır. Haleplioğlu (2017) psikolojik bağlanma değişkenleri ile çalışma durumu arasında anlamlı bir fark saptamamıştır.

Psikolojik Dayanıklılıktan Gelecek Algısı ve toplam puan olan Psikolojik Dayanıklılığın; Semptom Değerlendirmeden Depresyonun öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alma durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Disiplin cezası almış olanlarda Psikolojik Dayanıklılık daha fazla iken almamış olanlarda Depresyon daha fazladır.

Erişkin Bağlanma Biçimi alt boyutlarından Güvenli Bağlanma ve toplam puan olan Erişkin Bağlanma Biçiminin; öğretim hayatı boyunca sınıfta kalma durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Sınıfta kalmış olanlarda Güvenli Bağlanma ve Erişkin Bağlanma daha fazladır.

Erişkin Bağlanma Biçimi alt boyutlarından Kaygılı Kararsız Bağlanma; Çocukluk Çağı Travmaları alt boyutlarından Cinsel İstismarın eğitim hayatında ki ders başarı durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ders başarı durumu mükemmel olanlarda Kaygılı Kararsız Bağlanma en fazla iken ortalama ya da ortalamanın biraz altında olanlarda Cinsel İstismar en fazladır.

## **Çalışmanın Önemi, Sınırlılıkları ve Öneriler**

Bu araştırma kişiden kişiye değişen Psikolojik Dayanıklılık olgusunu neyin etkilediğini ölçmek amacı ile yapılmıştır. Fakat psikolojik dayanıklılık, erişkin bağlanma biçimi, çocukluk çağı travmaları ve semptom değerlendirme için yapılan analizlerde puanların normal dağılım göstermemesinden dolayı tam açıklığa kavuşturulamamıştır. Bu 4

olgunun tekrar daha ayrıntılı bir şekilde analizlerinin yapılması ve net sonuçlara ulaştırılmasının literatüre büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yapılan araştırmaya göre psikolojik dayanıklılık, erişkin bağlanma biçimi, semptom değerlendirme ve çocukluk çağı travmaları üzerinde sosyo-demografik özelliklerin etkili olabileceği görülmektedir. Çalışmada cinsiyet, öğretim hayatı boyunca disiplin cezası alma, öğretim hayatındaki ders başarı durumu gibi sosyo-demografik değişkenlerin araştırmaya etkisi de test edilmiş olup literatüre bu konuda katkı sağlanmıştır. Bundan dolayı sosyoekonomik özelliklerin ilerideki araştırmalarda daha ayrıntılı test edilmesinin bu kavramların daha iyi tanınmasına yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın bir diğer önemi, erişkin bağlanma biçimi, çocukluk çağı travmaları, psikolojik dayanıklılık ve semptom değerlendirme ölçeklerinin ilk kez bir arada uygulanmış olmasıdır. Daha önceki çalışmalarda her bir ölçek ayrı ayrı farklı değişkenlerle analiz edilmiş olup bir arada incelendiği bir literatür çalışmasına rastlanmamıştır. Bundan dolayı bu araştırmanın bundan sonra ki çalışmalar için öncülük yapacağı ve bu konunun literatüre büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın başlıca sınırlılığı örneklem yanlılığıdır. Üniversite öğrencileri katılımcıları, 2017/2018 yılı akademik döneminde Üsküdar Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde eğitim gören öğrencilerden uygun örnekleme yoluyla seçilmiştir. Katılımcı sayısının yüksek olması olumlu olsa da öğrencilerin bir tek üniversiteden seçilmesi araştırmayı sınırlandırmıştır. İleride yapılacak çalışmalarda katılımcıların daha geniş bir örnekleme tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmesi araştırmanın sonuçlarına destek sağlayabilir.

Tüm verilerin öz bildirim yoluyla toplanması da araştırmanın sınırlılıklarından biridir. Katılımcıların anket ve ölçek yanıtlarının gerçek bilgileri yansıtmadığı öngörülmüştür. Ancak öz bildirime dayalı verilerin, sosyal istenirlik düzeyi yüksek olan katılımcıların yanıtlarını etkileyebileceği düşünülmektedir. İleride yapılacak çalışmalarda katılımcıların sadece anket yöntemi ile değil aynı zamanda tepkilerini ölçebilecek gerçek hayat olaylarına dayalı deneysel müdahaleler ve davranış gözlemleri gibi kontrollü uygulamalar daha objektif bulgulara ulaşılmasını sağlayabilir.



## KAYNAKLAR

- Aktepe, E., 2009, “Çocukluk Çağı Cinsel İstismarı”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1:95-119.
- Arslan, G., Ve Kabasakal, Z., 2014, “Ergenlikte Algılanan Duygusal İstismar Ve Psikolojik Sağlık Arasındaki İlişki, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Atik, E.L., 2013, “Liseli Ergenlerde Bağlanma Stilleri ve Psikolojik Sağlık Düzeyleri Arasındaki İlişkide Öz-Yansıtma ve İçgörünün Rolü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydoğdu, T., 2013, “Bağlanma Stilleri, Başa Çıkma Stratejileri ve Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bartholomew, K. Ve Horowitz, L. M., 1991, “Attachment Styles Among Young Adults: A Test of a Four-Category Model, *Journal of Personality and Social Psychology*, 61 (2), 226-244.
- Basım, H.N., Ve Çetin, N., 2011, “Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeğinin Güvenilirlik Ve Geçerlilik Çalışması”, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22.
- Batan, S.N., 2016, “Yetişkinlerde Psikolojik Dayanıklılık ve Dini Başa Çıkmanın Yaşam Doyumuna Etkileri, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bindal, G., 2108, “Ergenlerin Psikolojik Sağlamlığın (Resilience), Çocukluk Çağındaki Travma ve Bağlanma Stilleri İle İlişkinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi. T.C. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Chilton, T.L., 2001, “The relations among insecure attachment, ego development and 88 hardiness”, Unpublished doctora’s thesis. Indiana University Depertmant of Counselling and Educational Psychology. Indiana.
- Çağatay, S.E., 2014, “Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantı Düzeyi İle Bağlanma Stilleri ve Savunma Mekanizmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çalışır, M., 2009, “Yetişkin Bağlanma Kuramı ve Duygulanım Düzenleme Stratejilerinin Depresyonla İlişkisi”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1:240- 255.
- Çataloğlu, B., 2011, “Madde Kullanan Ve Kullanmayan Ergenlerin Psikolojik Sağlık Ve Aile İşlevleri Açısından Karşılaştırılması”, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Dayıoğlu, B., 2008, “Resilience in University Entrance Examination Applicants: The Role of Learned Resourcefulness, Perceived Support, and Gender”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara
- Demir, M., 2016, “Kanser Hastası Olan Kişilerin Bağlanma Stillere Göre Psikolojik Dayanıklılıklarının İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Deniz, M.E., 2006, “Ergenlerde Bağlanma Stilleri İle Cinsel İstismar Ve Suçluluk- Utanç Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Eğitim Araştırmaları Enstitüsü, 22:89-99.
- Eraslan, Ö., 2014, “Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Sağlık Ve Depresif Belirtiler Ve Yaşam Memnuniyeti Arasındaki İlişkide Benlik Saygısı, Pozitif Dünya Görüşü Ve Umudun Aracı Rolünün İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erözkan, A., 2004, “Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Yalnızlık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4 (2), 155-172
- Evren, C. Ve Ögen, K., “Alkol-Madde Bağımlılarında Dissosiyatif Belirtiler Ve Çocukluk Çağı Travması, Depresyon, Anksiyete, Alkol-Madde Kullanımı İle İlişkisi”, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2003, 4:30-37.
- Güngörmüş, K., Okanlı, A. Ve Kocabeyoğlu, T., 2015, “ Hemşirelik Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek ile Psikolojik Dayanıklılıkları Arasındaki İlişki”, Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 6 (1), 9-14
- Haleplioğlu, A.Z., 2017, “Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stillere Psikolojik Dayanıklılık Ve Benlik Saygısı Açısından İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, T. C. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Josselson, R., 1998, The embedded Self. New York: Wiley.
- Karataş, R., 2016, “Özel Eğitim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri ve Başa Çıkma Stratejilerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kararımkak, Ö., 2008, “Psikolojik Sağlık, Risk Faktörleri Ve Koruyucu Faktörler”, Türk Psikolojik Rehberlik Ve Danışma Merkezi, 3:26.
- Kazak, D., 2018, “Erkek Heteroseksüel ve Homoseksüel Bireylerin Çocukluk Çağı Travması İle Bağlanma Stilleri ve Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri Arasındaki İlişki”, Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kesebir, S., Özdoğan Kavzoğlu, S. Ve Üstündağ, M.F., 2011, “ Bağlanma Ve Psikopatoloji”, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 3(2): 321-342.

- Morsünbül Ü., 2005, “Ergenlikte Kimlik Statülerinin Bağlanma Stilleri, Cinsiyet ve Eğitim Düzeyi Açısından İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Morsünbül, Ü. Ve Çok, F., 2011, “Bağlanma ve İlişkili Değişkenler”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(3): 553-570.
- Neria, Y., Guttman, S., Koenen, K., Levinovsky, L., Zakin, G. Ve Dekel, R., 2001, “Do Attachment and Hardiness Relate to Each Other and to Mental Health in Real Life Stress”, *Journal of Social and Personal Relationship*, 18(6), 844-859.
- Oktan, V., 2008, “Üniversite Sınavına Hazırlanan Ergenlerin Psikolojik Sağlıklarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Okutan, N. Ve Büyükaşahin Sunal, A., 2011, Eşcinsellere Yönelik Tutumlar, Cinsiyetçilik ve Romantik İlişkilerle İlgili Kalıpyargılar: Yetişkin Bağlanma Biçimleri Açısından Bir Değerlendirme, *Türk Psikoloji Yazıları*, 14(7): 69-77.
- Ovayolu, N. Ve Uçan, Ö., 2007, “Çocuklarda Cinsel İstismar Ve Etkileri”, *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2:4.
- Örsel, S., Karadağ, H. Ve Karaoğlan Kafiloğulları, A., 2011, “Psikiyatri Hastalarında Çocukluk Çağı Travmalarının Sıklığı Ve Psikopatoloji İle İlişkisi”, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12:130-136.
- Özcan, B., 2005, “Anne-Babaları Boşanmış ve Anne-Babaları Birlikte Olan Lise Öğrencilerinin Yılmazlık Özellikleri ve Koruyucu Faktörler Karşılaştırılması”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öz, F. Ve Bahadır Yılmaz, E., 2009, “Ruh Sağlığının Korunmasında Önemli Bir Kavram; Psikolojik Sağlamlık”, *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 9:82-89.
- Özer, E., 2013, “Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Duygusal Zeka Ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi”, Doktora Tezi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Özer, Ü., Yıldırım, E.A. Ve Erkoç, N., 2015, “Majör Depresyon Olgularında İntihar Düşünce Ve Davranışının Bağlanma Biçimleri İle İlişkisi”, *Nöropsikiyatri Arşivi*, 52: 283-282.
- Pazvantoğlu, O., Karabekiroğlu, K., Sarısoy, G., Baykal, S., Zabun Korkmaz, I., Akbaş, S., Böke, Ş. Ve Şahin, A.R., 2011, “Erişkin DEHB Ve Bağlanma Biçimi İlişkisi”, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12: 274-279.
- Scharfe, E. Ve Bartholomew, K., 1994, Reliability And Stability of Adult Attachment Patterns. *Personal Relationship*, 1 (1), 23-43

- Sığırcı, A., 2010, “ Evli Bireylerde bağlanma İçimleri ve Evliliğe Dair İnançların Evlilik Doyumu ile İlişkinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Şahin, Y., 2015, “Takıntılı Olma Düzeyinin Kişilerin Genel Kaygı, Benlik Algısı ve Psikolojik Dayanıklılık Durumları Açısından Değişimlerinin Eğitim Düzeyleri, Cinsiyetleri ve Kardeşleri Olup Olmamasına Göre İncelenmesi”, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Şar, V., Öztürk, E. Ve İkikardeş, E., 2012, “Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeğinin Türkçe Uyarlanmasının Geçerlilik Ve Güvenilirliği”, Türkiye Klinikleri J Med, 32(4): 54-63.
- Şenkal, İ. Ve Işıklı, S., 2015, “Çocukluk Çağı Travmalarının Ve Bağlanma Biçiminin Depresyon Belirtileri İle İlişkisi: Aleksitiminin Aracı Rolü, Türk Psikiyatri Dergisi, 26.
- Terzi, Ş., 2005, “Öznel İyi Olmaya İlişkin Psikolojik Dayanıklılık Modeli”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tümlü, G., 2012, “Psikolojik Dayanıklılık Düzeyleri Farklı Üniversite Öğrencilerinin Temas Engellerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tümlü, G. Ve Recepoğlu, E., 2013, “Üniversite Akademik Personelinin Psikolojik Dayanıklılık ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki”, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 3, 205-213.
- Vergili, M., 2018, “Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Biçimleri İle Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, T.C. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yargıç, İ., Ersoy, E. Ve Batmaz Oflaz, S., 2012, “Çocukluk Çağı Travmalarının İntihar girişimi Ve Kendine Zarar Verme Davranışı İle İlişkisi”, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 13:277-284.
- Yıldız, C., 2008, “Üniversite Öğrencilerinin Geçmişte Yaşadıkları Ayrılık Kaygısı ile Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma”, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yılmaz, H. Ve Sipahioğlu, Ö., 2012, “Farklı Risk Gruplarındaki Ergenlerin Psikolojik Sağlıklarının İncelenmesi”, İlköğretim Online, 11(4), 927-944, 2012.
- Zeren C., Yengil E., Çelikel A., Arık A. Ve Arslan, M., 2012, “Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı İstismarı Sıklığı”, Dicle Tıp Dergisi, 39(4), 536- 541.

## EKLER

### Ek-1. Sosyo-demografik Bilgi Formu

Tarihi:

Dolduran kişi:

Cep; .....

Yaş:

Eğitim durumu( eğitime devam ediyorsa kaçıncı sınıfta olduğu, şu an eğitime devam etmiyorsa kaç yıl okuduğu ) : .....

Annenin Mesleği:

Eğitim düzeyi (Kaç yıl okuduğu?) : .....

Babanın Mesleği:

Eğitim düzeyi (Kaç yıl okuduğu?) :

Çalışma Durumu: 1.Öğrenci 2.Yarı zamanlı iş 3.Tam zamanlı iş

Medeni Durumu: 1.Bekar/İlişkim yok 2.Evli/Düzenli ilişkim var

Kimlerle yaşıyorsunuz?

- 1) Çekirdek aile( anne-baba ve çocuklar)
- 2) Geniş aile ( anne baba ve çocuklarla birlikte diğer akrabalardan bir ya da birkaçı ile birlikte)
- 3) Tek ebeveyn olarak: Anne /baba boşanmış, Anne vefat etmiş/ baba vefat etmiş: anne ile beraber / baba ile beraber
- 4) Diğer (Açıklayınız:.....)

Öğretim hayatınız boyunca disiplin cezası aldınız mı?

- 1) Disiplin cezası aldım

2) Hiç disiplin cezası almadım

Öğretim hayatınız boyunca sınıfta kaldınız mı?

1) Sınıfta kaldım

2) Hiç sınıfta kalmadım

Bugüne kadar olan eğitim hayatınızda ki ders başarı durumunuz nedir?

1) Mükemmel

2) Çok iyi

3) Ortalamanın üzerinde

4) Orta düzeyde

5) Ortalamanın biraz altında

6) Ortalamanın oldukça altında

## Ek-2. Erişkin Bağlanma Ölçeği



### ERİŞKİN BAĞLANMA BİÇİMİ ÖLÇEĞİ (EBBÖ)

Adı Soyadı : ..... Tarih: .../.../20...

Protokol No : ..... Cinsiyeti: ..... Yaşı: .....

Aşağıdaki ifadelerden size en yakın geleni Doğru (D) veya Yanlış (Y) olarak işaretleyin.

	DOĞRU	YANLIŞ
1. Kendimi rahat bırakıp başka insanlara bağlanmak zor gelir.		
2. İhtiyacın olduğunda başkaları asla orada olmaz.		
3. Başka birine rahatça bağlanırım.		
4. İhtiyacım olduğunda başkalarının yanımda olacağını bilirim.		
5. İhtiyacım olduğunda başkalarının yanımda olacağına her zaman güvenebileceğimden emin değilim.		
6. Başka bir insana tümüyle güvenmek zor gelir.		
7. Sıklıkla terk edilme kaygıları yaşamam.		
8. Sıklıkla birlikte olduğum kişinin beni gerçekten sevmediği endişesine kapılırım.		
9. Başkalarının benimle benim istediğim kadar yakınlık kurmadıklarını düşünürüm.		
10. Sıklıkla birlikte olduğum kişinin benimle kalmak istemeyeceği endişesi yaşarım.		
11. Başka bir insanla tümüyle bütünleşmek isterim.		
12. Başka bir insanla tümüyle bir olma arzumu insanları benden uzaklaştırır.		
13. Başkalarıyla yakın ilişkiler kurmayı kolay bulurum.		
14. Başka birinin benimle çok yakın olma isteğinden rahatsız olmam.		
15. Başka birinin benimle çok yaklaşması beni endişelendirir.		
16. Başka birini kendime yakınlaştırmak konusunda rahatımdır.		
17. Sıklıkla birlikte olduğum kişi benimle benim kendimi rahat hissedebileceğimden daha çok yakınlaşmak ister.		
18. Sıklıkla birlikte olduğum kişi ile onun kendini rahat hissettiğinden daha yakın olmak isterim.		

**Referans:** Kesebir S. ve ark.; "Erişkin Bağlanma Biçimi Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması"; New/Yeni Symposium Journal • www.yenisymposium.net ; Mayıs 2012 / Cilt 50 / Sayı 2

NP.FR.867

Revizyon No:0 (02.10.2015)

### Ek-3. Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği

#### Yetişkinler İçin Dayanıklılık Ölçeği

1. Beklenmedik bir olay olduğunda...	Her zaman bir çözüm bulurum							Çoğu kez ne yapacağımı kestiremem
2. Gelecek için yaptığım planların...	Başarılması zordur							Başarılması mümkündür
3. En iyi olduğum durumlar şu durumlardır...	Ulaşmak istediğim açık bir hedefim olduğunda							Tam bir günlük boş bir vaktim olduğunda
4. ...olmaktan hoşlanıyorum	Diğer kişilerle birlikte							Kendi başıma
5. Ailemin, hayatta neyin önemli olduğu konusundaki anlayışı...	Benimkinden farklıdır							Benimkiyle aynıdır
6. Kişisel konuları ...	Hiç kimseyle tartışmam							Arkadaşlarımla/Aile-üleriyle tartışabilirim
7. Kişisel problemlerimi...	Çözmem							Nasıl çözebileceğimi bilirim
8. Gelecekteki hedeflerimi...	Nasıl başaracağımı bilirim							Nasıl başaracağımdan emin değilim
9. Yeni bir iş/projeye başladığımda ...	İleriye dönük planlama yapmam, derhal işe başlarım							Ayrıntılı bir plan yapmayı tercih ederim
10. Benim için sosyal ortamlarda rahat/esnek olmak	Önemli değildir							Çok önemlidir
11. Ailemle birlikteyken kendimi ... hissedirim	Çok mutlu							Çok mutsuz
12. Beni ...	Bazı yakın arkadaşlarımla/aile üyelerim cesaretlendirebilir							Hiç kimse cesaretlendiremez
13. Yeteneklerim...	Olduğuna çok inanırım							Konusunda emin değilim
14. Geleceğimin ... olduğunu hissediyorum	Ümit verici							Belirsiz
15. Şu konuda iyiyimdir...	Zamanımı planlama							Zamanımı harcama
16. Yeni arkadaşlık konusu ... bir şeydir	Kolayca yapabildiğim							Yapmakta zorlandığım



### Yetişkinler İçin Dayanıklılık Ölçeği Devamı

17. Ailem şöyle tanımlanabilir ...	Birbirinden bağımsız	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Birbirine sıkı biçimde kenetlenmiş
18. Arkadaşlarımla arasındaki ilişkiler ...	Zayıftır	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Güçlüdür
19. Yargılarıma ve kararlarıma ...	Çok fazla güvenmem	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Tamamen güvenirim
20. Geleceğe dönük amaçlarım ...	Belirsizdir	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	İyi düşünülmüştür
21. Kurallar ve düzenli alışkanlıklar ...	Günlük yaşamımda yoktur	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Günlük yaşamımı kolaylaştırır
22. Yeni insanlarla tanışmak ...	Benim için zordur	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Benim iyi olduğum bir konudur
23. Zor zamanlarda, ailem ...	Geleceğe pozitif bakar	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Geleceği umutsuz görür
24. Ailemden birisi acil bir durumla karşılaştığında...	Bana hemen haber verilir	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Bana söylenmesi bir hayli zaman alır
25. Diğerleriyle beraberken	Kolayca gülerim	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Nadiren gülerim
26. Başka kişiler söz konusu olduğunda, ailem şöyle davranır:	Birbirlerini desteklemez biçimde	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Birbirlerine bağlı biçimde
27. Destek alırım	Arkadaşımdan/aile üyelerinden	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Hiç kimseden
28. Zor zamanlarda ... eğilimim vardır	Her şeyi umutsuzca gören bir	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Beni başarıya götürebilecek iyi bir şey bulma
29. Karşılıklı konuşma için güzel konuların düşünülmesi, benim için ...	Zordur	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Kolaydır
30. İhtiyacım olduğunda ...	Bana yardım edebilecek kimse yoktur	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Her zaman bana yardım edebilen birisi vardır
31. Hayatımdaki kontrol edemediğim olaylar (ile) ...	Başa çıkmaya çalışırım	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Sürekli bir endişe/kaygı kaynağıdır
32. Ailemde şunu severiz ...	İşleri bağımsız olarak yapmayı	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	İşleri hep beraber yapmayı
33. Yakın arkadaşlarımla/aile üyeleri ...	Yeteneklerimi beğenirler	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Yeteneklerimi beğenmezler

## Ek-4. SCL-45 Ölçeği

Zaman zaman karşılaşılabildiğimiz problemlerin bir listesi aşağıda verilmiştir. Dikkatle okuduktan sonra, bugün dahil son 7 gün boyunca bu problemlerin sizde yarattığı rahatsızlık veya gerginliğin derecesini en iyi tanımlayan sayıyı işaretleyin. Her sorun için sadece bir işaretleme yapın ve herhangi bir seçeneği atlamamaya özen gösterin. Teşekkürler...

		Hiç	Az	Orta	Çok	Aşırı
1	Kendimi yalnız hissediyorum	1	2	3	4	5
2	Hüzünlüyüm	1	2	3	4	5
3	Hiçbir şey ilgimi çekmiyor	1	2	3	4	5
4	Korkuyorum	1	2	3	4	5
5	Başkalarının düşüncelerimi kontrol edebileceğini düşünüyorum	1	2	3	4	5
6	Sorunlarımın bir çoğu için başkalarını suçluyorum	1	2	3	4	5
7	Açık alanlarda veya sokakta korkuyorum	1	2	3	4	5
8	Başkalarının duymadığı sesler duyuyorum	1	2	3	4	5
9	Çoğu insanın güvenilmez olduğunu düşünüyorum	1	2	3	4	5
10	Sebepsiz yere birdenbire korkuya kapılıyorum	1	2	3	4	5
11	Kontrol edemediğim öfke patlamaları yaşıyorum	1	2	3	4	5
12	Tek başıma evden çıkmaya korkuyorum	1	2	3	4	5
13	Diğer insanların kafamdaki düşüncelerin farkında olduğunu düşünüyorum	1	2	3	4	5
14	İnsanların beni anlamadığını ve hislerimi paylaşmadığını düşünüyorum	1	2	3	4	5
15	İnsanların bana dostça yaklaşmadığını ve benden hoşlanmadığını düşünüyorum	1	2	3	4	5
16	Düzenli olduğundan ve doğruluğundan emin olmak için işleri çok yavaş yapmak zorundayım	1	2	3	4	5
17	Kendimi diğerlerine göre daha aşağı hissediyorum	1	2	3	4	5
18	Adale ağrıları var	1	2	3	4	5
19	Başkalarının beni gözetlediğini veya benim hakkımda konuştuğunu düşünüyorum	1	2	3	4	5
20	Yaptığımı tekrar tekrar kontrol ediyorum	1	2	3	4	5
21	Karar vermekte zorlanıyorum	1	2	3	4	5
22	Otobüs, metro veya trenle yolculuk yapmaktan korkuyorum	1	2	3	4	5
23	Sıcak basıyor veya soğuk soğuk terliyorum	1	2	3	4	5
24	Beni korkuttukları için, belli şeyler, yerler ya da faaliyetlerden kaçınıyorum	1	2	3	4	5
25	Zihnim birden boşalıyor	1	2	3	4	5
26	Vücudumun bazı kısımları uyuşuyor veya karıncalanıyor	1	2	3	4	5
27	Gelecek hakkında umutsuzum	1	2	3	4	5
28	Konsantre olmakta güçlük çekiyorum	1	2	3	4	5
29	Vücudumun bazı kısımlarında güçsüzlük hissediyorum	1	2	3	4	5
30	Kendimi gergin ya da tedirgin hissediyorum	1	2	3	4	5
31	Kollarımda veya bacaklarımda ağırlık hissediyorum	1	2	3	4	5
32	İnsanlar bana baktıklarında veya benim hakkımda konuştuklarında kendimi rahatsız hissediyorum	1	2	3	4	5
33	Kendime ait olmayan düşüncelerim var	1	2	3	4	5
34	Birine vurma, incitme veya zarar verme isteği geliyor	1	2	3	4	5
35	Birşeyleri kırma veya ezme isteği geliyor	1	2	3	4	5
36	İnsanlarla beraberken beni nasıl algılayacaklar diye tedirgin oluyorum	1	2	3	4	5
37	Alışveriş yerleri veya sinema gibi kalabalık yerlerde kendimi rahatsız hissediyorum	1	2	3	4	5
38	Korku veya panik nöbetleri yaşıyorum	1	2	3	4	5
39	İnsanlarla sık sık tartışıyorum	1	2	3	4	5
40	İnsanlar başarılarımı yeteri kadar takdir etmiyor	1	2	3	4	5
41	O kadar huzursuzum ki, bir türlü yerimde duramıyorum	1	2	3	4	5
42	Kendimi değersiz hissediyorum	1	2	3	4	5
43	Bağırıyorum veya bir şeyler fırlatıyorum	1	2	3	4	5
44	İzin veririm insanları benden yararlanmak isteyenlerini düşünüyorum	1	2	3	4	5
45	İşlediğim günahlar için cezalandırılmam gerektiğini düşünüyorum	1	2	3	4	5

## Ek-5. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği

### Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği'nin Türkçesi-2.0 (Çeviren: © Vedat Şar,1996, 2012)

Bu sorular çocukluğunuzda ve ilk gençliğinizde (20 yaşından önce) başınıza gelmiş olabilecek bazı olaylar hakkındadır. Her bir soru için sizin durumunuza uyan rakamı daire içersine alarak işaretleyiniz. Sorulardan bazıları özel yaşamanızla ilgilidir; lütfen elinizden geldiğince gerçeğe uygun yanıt veriniz. Yanıtlarınız gizli tutulacaktır.

#### Çocukluğumda ya da ilk gençliğimde...

1. Evde yeterli yemek olmadığından aç kalırdım.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
2. Benim bakımımı ve güvenliğimi üstlenen birinin olduğunu biliyordum.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
3. Ailedekiler bana "salak", "beceriksiz" ya da "tipsiz" gibi sıfatlarla seslenirlerdi.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
4. Anne ve babam ailelerine bakamayacak kadar sıklıkla sarhoş olur ya da uyuşturucu alırlardı.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
5. Ailemde önemli ve özel biri olduğum duygusunu hissetmeme yardımcı olan biri vardı.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
6. Yırtık, sökükle ya da kirli giysiler içersinde dolaşmak zorunda kalırdım.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
7. Sevdiğimi hissediyordum.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
8. Anne ve babamın benim doğmuş olmamı istemediklerini düşünüyordum.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
9. Ailemden birisi bana öyle kötü vurmuştu ki doktora ya da hastaneye gitmem gerekmişti.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
10. Ailemde başka türlü olmasını istediğim bir şey yoktu.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
11. Ailedekiler bana o kadar şiddetle vuruyorlardı ki vücudumda morartı ya da sıyrıklar oluyordu.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
12. Kayış, sopa, kordon ya da başka sert bir cisimle vurularak cezalandırılıyordum.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
13. Ailedekiler birbirlerine ilgi gösterirlerdi.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık
14. Ailedekiler bana kırıcı ya da saldırganca sözler söylerlerdi.  
1. Hiç Bir Zaman      2. Nadiren      3. Kimi Zaman      4. Sık Olarak      5. Çok Sık

15. Vücutça kötüye kullanılmış olduğuma (dövülme, itilip kakılma vb.) inanıyorum.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
16. Çocukluğum mükemmeldi.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
17. Bana o kadar kötü vuruluyor ya da dövülüyordum ki öğretmen, komşu ya da bir doktorun bunu farkettiği oluyordu.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
18. Ailemde birisi benden nefret ederdi.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
19. Ailemdelikler kendilerini birbirlerine yakın hissederlerdi.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
20. Birisi bana cinsel amaçla dokundu ya da kendisine dokunmamı istedi.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
21. Kendisi ile cinsel temas kurmadığım takdirde beni yaralamakla ya da benim hakkımda yalanlar söylemekle tehdit eden birisi vardı.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
22. Benim ailem dünyanın en iyisiydi.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
23. Birisi beni cinsel şeyler yapmaya ya da cinsel şeylere bakmaya zorladı.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
24. Birisi bana cinsel tacizde bulundu.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
25. Duygusal bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma (hakaret, aşağılama vb.) inanıyorum.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
26. İhtiyacım olduğunda beni doktora götürecekti birisi vardı.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
27. Cinsel bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma inanıyorum.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık
28. Ailem benim için bir güç ve destek kaynağı idi.  
1. Hiç Bir Zaman 2. Nadiren 3. Kimi Zaman 4. Sık Olarak 5. Çok Sık

## **ÖZGEÇMİ S**

### **Kişisel Bilgiler:**

Rabia DONAT

Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Programı

Doğum yeri ve tarihi: HATAY

e-mail: rabia.donat@hotmail.com

### **Eğitim Bilgileri:**

Lisans (2012-2016) :İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü

### **İş Deneyimi:**

İş deneyimi yok.

### **Stajlar:**

Hatay Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü

Hatay MKÜ Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Sabancı 50.Yıl Anadolu Lisesi (İstanbul)

NP İstanbul Beyin Hastanesi

